

Vinko Möderndorfer

GRENLANDIJA

Komedija

(napisano: 2014)

NAGRADA: ZLATO KOMEDIJSKO PERO – najboljša komedija leta 2016

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

OSEBE**ŽENSKA****ROZALIJA PEČENKO****MAMA ANA****BREDA****MATIJA****JOŽEFA****FRIDERIK****MOJCA****MIROSLAV PEČENKO****DACAR DARKO****REFERENT FREDI**

Vse starce naj igrajo mlajši igralci. S tem bo nastala posebna gledališkost, kot na primer pri komediji dell'arte ali komedijah, v katerih se uporabljajo maske. To bo pripomoglo k zanimivi komedijski osnovi, hkrati pa bo takšna odločitev pomenila tudi neko vsebinsko distanco do tematike.

Nastopi ženska.

Nazaj počesani lasje, speti v čop. Ženska je težko določljive starosti. Kot da je na svetu od večno. Bela halja. Na roki zlata ženska urica.

ŽENSKA:

Nocoj bomo govorili o pozabljanju.

Ženska se resno zazre po občinstvu.

ŽENSKA:

Dvainsedemdeset celih tri odstotka vseh vas, ki sedite in me gledate, bo umrlo zaradi popolne pozabe. Zaradi demence. Nekateri jo že imate, pa tega ne veste. Nekateri pa to veste, pa si tega še ne upate priznati. **Demenca je kronična napredujoča možganska bolezen**, ki prizadene višje možganske funkcije, kot so spomin, mišljenje, orientacija, razumevanje, računske in učne sposobnosti ter sposobnosti govornega izražanja in presoje.

Ženska se še bolj resno zazre po občinstvu.

ŽENSKA:

Zelo dobro vem, kaj večina od vas ta hip razmišlja: *Kaj za vruga delam tu? A mi niso rekli, da bo komedija.* Moški pa si mislite: *Kako sem ji lahko spet nasedel! Rekla mi je, da bo zabavno, zdaj bo pa najbrž spet en takšen dolgočasen umetniški dogodek ...*

Ženska s pogledom potuje po obrazih med publiko.

Potem počasi in resno nadaljuje.

ŽENSKA:

No, naj nadaljujem: Ljudje pozabljamo tudi zaradi različnih drugih vzrokov. Pozabljanje je sestavni del življenja. Brez pozabljanja ne bi mogli živeti. Predstavlajte si, da si vse zapomnite, da ne morete ničesar pozabiti. Mislim, da noben zakon ne bi preživel niti do konca vikenda. Pozabljamo tudi nalašč, zaradi igrivosti, prikrivanja, ker smo zaljubljeni, ker smo zmedeni, pa tudi iz hudomušnosti, majhne, neškodljive hudobije ... Pozabljanje samo po sebi ni demenca. Nocoj pa bomo govorili tudi o pozabljanju kot posebnem fenomenu današnje globalno kapitalistične družbe. Živimo namreč v dementnem času. V času vsesplošne civilizacijske demence.

Ženska s pogledom potuje po obrazih med publiko.

ŽENSKA:

Lepo prosim, ne odhajajte še. Saj bo tudi zabavno. Obljubljam. Jaz sem napaka v tej zgodbi. Pravzaprav predstavljam idejo, da mora biti vsaka zabava tudi poučna, da mora povedati še nekaj *resnega* o svetu. O svetu tu in zdaj ... No, bom skrajšala. Pozabljanje je simpatično. Pozaba je grozljiva. Pozabljanje nas nasmeji, pozaba zresni. Pozabljivost profesorja, ki je v vrelo vodo potunkal žepno uro in potem gledal v jajce, kdaj bo ura skuhana, sproža vsesplošen krohot. Pozabljivost lastnika, ki je svojim zaposlenim *pozabil* izplačati plače, jih vrgel na cesto, podjetje razprodal in denar odnesel na Kajmanske otoke, pa sproža jezo in solze.

Ženska pogleda na svojo lično zlato urico na zapestju.

ŽENSKA:

To naj bo dovolj za začetek. Se še oglasim. Hvala.

Ženska hitro odide.

PRVA SLIKA

Prvi prizor

Soba v upokojskem domu. Dve postelji. Stol, miza. Kakšen fikus. Mama Ana sedi na postelji in odsotno zre predse. Na stolu poleg nje sedi hči Rozalija Pečenko. Hči govori glasno, tako da imamo vtis, da je mama Ana najbrž precej gluha.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, boš štrudelj? Sem ga sama spekla. Če ga ne boš zdaj, ga boš pa za malico. Ti ga bom dala na krožnik in folijo čez. Pa v hladilnik. Saj veš, na zgornjo policičko. Tista je tvoja.

MAMA ANA:

Čakam, da pride ...

ROZALIJA PEČENKO:

Saj veš, kakšni so mladi. Matija se zanima samo za biznis.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Grem smučat na Grenlandijo.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, lepo te prosim ...

MAMA ANA:

Na vodi.

ROZALIJA PEČENKO:

Na Grenlandiji ne moreš smučat na vodi. Lahko na ledenikih.

MAMA ANA:

Gezirji. Trapa! Na gezirjih bom smučala. Čakam, da pride helikopter pome.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, nikoli nisi stopila na smučke.

MAMA ANA:

Gospa, če prodajate leksikone, vam povem, moja glava je živ leksikon. Vse vem.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, štrudelj ti bom dala v hladilnik.

Rozalija odpre hladilnik in vanj spravi zavitek.

MAMA ANA:

In ne me klicat *mama*! Ne poznam vas. Čeprav se mi zdite znani. A ste nastopali *V vrtincu*.

Mi niste bili nikoli všeč. Preveč patetični.

Drugi prizor

Vstopi prijazna in visokorasla negovalka Breda.

BREDA:

Dober dan, kako ste kaj?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

ROZALIJA PEČENKO (*Bredi*):

Danes bomo šli smučat na Grenlandijo.

BREDA:

Res?

ROZALIJA PEČENKO:

In to na vodi.

BREDA:

Pa v vaših letih! Še smučate?

ROZALIJA PEČENKO:

Ne jaz. Mama.

BREDA (*mami Ani*):

A res, gospa Ana?

MAMA ANA:

Jaz? Smučat? Na Grenlandijo?

ROZALIJA PEČENKO:

S helikopterjem pridejo pote.

MAMA ANA:

Ja kaj pa ti je, Rozi?

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, a zdaj si me pa le prepoznala?

MAMA ANA:

Vidite, gospa Breda, mene je dala v dom, njej se pa meša.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, v dom si šla, ker nisi mogla več biti sama. Zažgala si kuhinjo.

MAMA ANA:

To še ni razlog, da si me strpala v tale *aušvic*.

BREDA:

No, no!

ROZALIJA PEČENKO:

Zažgala si kuhinjo, potem si pa namesto gasilcev poklicala fotografa.

MAMA ANA:

Bil je res veličasten požar. Hotela sem ga imeti v albumu s fotografijami.

ROZALIJA PEČENKO:

Če ne bi sosedje poklicali gasilcev, bi zgorela vsa soseska.

MAMA ANA:

Ampak je žal album tudi zgorel.

ROZALIJA PEČENKO:

In vse moje fotografije, ko sem bila še otrok.

MAMA ANA:

Za tiste mi pa res ni žal.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama! Kako moreš!

BREDA:

Gospa Ana, večerja bo. Kje pa je Jožefa?

MAMA ANA:

Ne poznam.

BREDA:

Vaša cimerka. Prav. Za obe bom prinesla večerjo.

MAMA ANA:

Me ne bo v sobi. Grem smučat na Grenlandijo. Saj ste slišali.

Rozalija Pečenko strežnico Bredo potegne na stran.

ROZALIJA PEČENKO:

A je vedno takšna?

BREDA:

Samo kadar pridete na obisk.

ROZALIJA PEČENKO:

Ne vem, kaj naj si mislim. Včasih je čisto odsotna.

BREDA:

No, ja.

ROZALIJA PEČENKO:

Vsakič je slabše, se mi zdi. Se pravi, da bolezen napreduje?

MAMA ANA:

Kaj pa šepetata?

BREDA:

Vidite, kako ni prav nič *odsotna*.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, o tvoji boleznici se pogovarjava.

MAMA ANA:

Kdo ste pa vi?

ROZALIJA PEČENKO (*Bredi*):

Slišite.

BREDA:

Ja, slišim in si mislim svoje. Grem po večerjo.

Strežnica Breda odide.

Tretji prizor

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, tako me skrbi zate.

MAMA ANA:

Ubit ste me prišli.

ROZALIJA PEČENKO:

Kaj?

MAMA ANA:

Ampak vam ne bo uspelo. Organizirali smo odpor.

ROZALIJA PEČENKO (*zakliče*):

Gospa Breda! Spet je začela!

MAMA ANA:

Zaradi znamk me hočete. Dragocenih znamk iz časa Aleksandra Velikega.

ROZALIJA PEČENKO:

Pa so takrat že imeli znamke? Mislim, pošto.

MAMA ANA:

Saj je vseeno, kaj so imeli. Živo me misliš zakopat, gospa polkovnica.

ROZALIJA PEČENKO:

Polkovnica?

MAMA ANA:

Ka ge be. KGB! Ne se delat neumno, tovarišica. Likvidirat ste me prišli in marjetice ...

ROZALIJA PEČENKO:

Zdaj pa še marjetice!

MAMA ANA:

... mi boste zasadili na grob. Strupene marjetice, da me bojo še s koreninami zastrupljale. Ampak jaz sem se organizirala in vas bom razkrinkala.

Mama Ana stopi pred hčerko Rozalijo, dvigne pest in zakriči ...

MAMA ANA:

Naj živi zeleni lubadar!

ROZALIJA PEČENKO:

Zdaj pa že pretiravaš, mama. To je bolno.

MAMA ANA:

Naj živi zeleni lubadar!!

ROZALIJA PEČENKO:

Ja, prav. Pa naj živi.

MAMA ANA:

Naj živi zeleni lubadar!!!

ROZALIJA PEČENKO:

Nimam nič proti. Naj živijo in se razvijajo vse oblike življenja.

MAMA ANA:

Naj živi zeleni lubadar!! Naj živi zeleni lubadar!! Kolikokrat bom morala še ponoviti?!

ROZALIJA PEČENKO:

Zaradi mene ni treba niti enkrat več.

Vrata omare se odškrnejo. Tudi vrata stranišča se odprejo. Iz omare pokuka Jožefa. Prijazna kmečka ženička z ruto na glavi. Iz stranišča pa Friderik. Urejen in zelo star gospod s klobukom.

JOŽEFA:

A je že?

MAMA ANA (*zakriči*):

Naj živi zeleni lubadar!!

ROZALIJA PEČENKO:

Kaj je pa zdaj to?!

FRIDERIK:

A se nismo drugače zmenili?

MAMA ANA (*kriči*):

Naj živi zeleni lubadar!!

JOŽEFA:

Nisem slišala, pardon.

FRIDERIK:

A ni geslo: *Naj živi in se razvija koloradski hrošč?*

MAMA ANA (*kriči*):

NEEE!!!! Naj živi zeleni lubadar!

Zdaj iz omare in stranišča, kot na ukaz, skočita oba starca prav na sredo sobe.

Vsi trije starci zaplešejo okrog Rozalije, ta pa ne zdrži več ...

JOŽEFA:

Naj živi! Naj živi!!

FRIDERIK:

In se razvija! In se razvija!

MAMA ANA:

Naj se razvija in se v dreku zvija!

ROZALIJA PEČENKO:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Lepo vas prosim!

MAMA ANA:

Zdaj pa previjanje!

FRIDERIK:

Previjanje je moja najlepša dejavnost. Gospa, mi boste pomagali menjati plenico?

JOŽEFA:

Pa meni tudi. Sama ne dosežem več.

ROZALIJA PEČENKO (*mami Ani*):

Mama, to mi nalašč delaš!

MAMA ANA:

Gospa polkovnica, kar povejte, kar zapovejte!

ROZALIJA PEČENKO (*na robu joka*):

Ne morem več ...

Friderik si potegne hlače do kolen. Res ima plenico.

FRIDERIK:

Polkovnica, moja plenica vam je na voljo!

ROZALIJA PEČENKO (*milo zajoka*):

Gospa Breda!! Na pomoč!!

Rozalija zbeži iz sobe.

Četrty prizor

Mama Ana dvigne roko. Vsi trije zmagoslavno drug drugemu udarijo v dlani.

FRIDERIK:

Vedno boljše nam gre.

MAMA ANA:

Čeprav sta skoraj zamočila.

JOŽEFA:

Kaj?

MAMA ANA:

Zamočila.

FRIDERIK:

Jaz se nisem pomočil. Mam suhe plenice. Kar potipaj!

JOŽEFA:

Kaj?

MAMA ANA:

Skoraj sta zajebala.

FRIDERIK:

No, tako povej!

JOŽEFA:

Kaj?

MAMA ANA (*zelo zelo na glas*):

Saj nisi tako gluha, baba suha!

JOŽEFA:

Vidiš, če glasno poveš, pa slišim.

MAMA ANA:

Upam, da je zdaj res nekaj časa ne bo na obisk.

FRIDERIK:

Če bi mene kdo tako pogosto obiskoval, se ne bi nič pritoževal.

MAMA ANA:

Friderik, zdaj lahko potegneš hlače gor.

FRIDERIK:

Na tvojo željo.

Friderik si potegne hlače spet do pasu.

MAMA ANA:

Si bo že zapomnila, da me je v dom poslala.

JOŽEFA:

Kaj?

Peti prizor

Vstopi strežnica Breda.

BREDA:

Kaj ste spet ušpičili? Gospa sploh ne pride k sebi. V stranišče se je zaklenila in joka.

MAMA ANA:

Katera gospa?

BREDA:

Vaša hči.

MAMA ANA:

A gospa Pečenkova?

BREDA:

Zakaj ste tako grdi z njo?

MAMA ANA:

Zakaj me je pa dala v dom?

BREDA:

Rada vas ima.

MAMA ANA:

Kdo?

BREDA:

Veste kaj, pred mano ni treba igrati dementne starke. Jaz že vem, koliko je ura. Gospa Pečenko mi je povedala, da ste jo silili, naj vam zamenja plenice. No? Hlače dol!

FRIDERIK:

Jaz že ne.

BREDA:

Pa vi, gospa Jožefa?

JOŽEFA:

Kaj?

BREDA:

Vam bom plenice zamenjala.

JOŽEFA:

Znam sama.

BREDA:

Vidite, kako dobro slišite!

JOŽEFA:

Slišim samo določene frekvence. Če govorite visoko, potem slišim.

FRIDERIK:

Jaz kot upokojeni violinist, filharmonija štirideset let, druga violina, vam povem, da ima gospa Jožefa popolnoma prav. Višje frekvence slišimo bolje.

BREDA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ste že povedali.

FRIDERIK:

Tudi to, da sem bil druga violina?

BREDA:

Večkrat.

FRIDERIK:

Se ne spomnim.

BREDA:

Boste večerjali v sobi ali v jedilnici?

FRIDERIK:

Jaz bom v jedilnici.

MAMA ANA:

Medve pa v sobi.

JOŽEFA:

Kaj?

BREDA:

In kaj naj rečem gospe Pečenkovi?

MAMA ANA:

Komu?

BREDA:

Vaši hčerki. V stranišču.

MAMA ANA:

Naj potegne vodo.

BREDA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Naj pride nazaj sem?

MAMA ANA:

In sebe naj odplakne zraven.

BREDA:

To pa ni lepo. Torbico ima še tukaj.

MAMA ANA:

Recite ji, naj počaka spodaj. Pod oknom. Ji jo bom dol vrgla.

BREDA:

Ničesar ne boste metali.

MAMA ANA:

Mogoče jo bom pa zadela. V glavo.

JOŽEFA:

Kaj?

MAMA ANA:

Svojo hčerko bom poskušala zadeti ...

JOŽEFA:

Kaj?

MAMA ANA:

Friderik, ti ji razloži. Nimam živcev.

Friderik posadi Jožefo na posteljo in se pripravlja, da ji bo *razložil* situacijo.

FRIDERIK:

Poslušajte, gospodična Jožefa, vam bom razložil ...

JOŽEFA:

Zložil?

FRIDERIK:

Raz-ložil ...

JOŽEFA:

Zakaj?

Strežnica Breda obupa.

BREDA:

Grem po večerjo.

In se odpravi proti izhodu.

FRIDERIK (*Jožefi*):

Gre pa takole ... Gospa Ana bo skozi okno ...

JOŽEFA:

Okno, ja. Poslušam, poslušam ...

Jožefa *pade* na blazino in zaspi.

Šesti prizor

Nekdo odpre vrata. Na pragu stoji Matija. Skoraj se zaleti v visokoraslo strežnico Bredo. Matija je lepo oblečen podjetnik, star okoli trideset. Obvezno ključi avtomobila v roki. Rolex okoli zapestja itd.

MATIJA:

Zdravo!

MAMA ANA (*se razneži in razveseli*):

Matija! Moj Matija je prišel. Matiček moj!!

MATIJA:

Živijo, babi!

Mama Ana vsa vzhičena pohiti k vnuku in ga objema.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Sem mislila, da te ne bo.

MATIJA:

Če rečem, da pridem, potem pridem.

BREDA:

Včeraj smo vas ves dan čakali.

MAMA ANA:

Ah, ni bilo tako hudo.

MATIJA:

Same sestanke sem imel. Od jutra do večera.

BREDA:

Vaša babica je bila pa od jutra do večera na oknu in si grizla nohte.

MAMA ANA:

Gospa Breda, a niste rekli, da greste k tisti osebi, ki se na stranišču cmeri?

BREDA:

K vaši hčerki, hočete reči?

MATIJA:

Spodaj sem videl mamin avto.

FRIDERIK:

Ja, vaša mama je tu.

MAMA ANA:

V stranišču. Tam ji najbolj paše.

Jožefa se nenadoma *prebudi*, kot da je slišala pravo iztočnico.

JOŽEFA:

Naj živi zeleni lubadar!

MATIJA:

Kaj?

JOŽEFA:

Kaj?

MAMA ANA:

Pojma nimam.

FRIDERIK:

To je bilo geslo, znak, *lozinka*, kot smo rekli v mojih časih, da sva z Jožefo prilezla iz omare in stranišča in potem smo vsi trije zaplesali indijanski ples ...

MAMA ANA (*ga prekine*):

Friderik, a ne greš na večerjo?

BREDA (*ji je jasno*):

A, takšne igrice se greste, kaj!

MAMA ANA:

Kakšne igrice, o čem govorite? Breda, očitno ste že predolgo tu v službi. To zelo slabo vpliva na vas.

BREDA:

Kaj slišim?!

MAMA ANA:

Poleg tega, lepo vas prosim, a ne vidite, da imam obisk. Jožefa, boš jedla v jedilnici?

JOŽEFA:

Kaj?

MAMA ANA:

V jedilnici.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

JOŽEFA:

V jedilnici. Ja.

BREDA:

Potem pa kar za mano.

FRIDERIK:

Se vidimo po drugem dnevniku.

MAMA ANA:

Ja, ja.

JOŽEFA:

Naj živi zeleni lubadar!

MAMA ANA:

Dober tek ...

JOŽEFA:

Kaj?

BREDA:

Gremo, gospa Jožefa, tu nismo več zaželeni.

Odidejo.

Strežnica Breda še enkrat vrže zelo besen pogled na mamu Ano.

Sedmi prizor

Mama Ana takoj posadi vnuka Matijo na stol in sede zraven. Njegov obisk jo je popolnoma pomladil.

MAMA ANA:

Kako si, Matiček? A paziš nase? Kako pa spiš? Upam, da si pokrit. Ko si bil majhen, si se kar naprej odkrival. Jaz sem te hodila pa pokrivat. Vso noč. Brez problema. Tvoja mama je pa spala. A tista tvoja, tista ... Matilda ali kar že je ...

MATIJA:

Mojca.

MAMA ANA:

... a skrbi zate? A je pridna? Ne smeš ji vsega verjet. Ženske so zvite.

MATIJA:

Mojca je super punca.

MAMA ANA:

A ne bi še kakšne druge poskusil? Mlad si še. Moški morajo poskusit veliko žensk, sicer ni nič z njimi. Radovan, tvoj dedek, je imel samo mene, zato ni bil kaj prida, mislim, v postelji, sicer pa je bil odličen zdravnik. Internist. Še pa še popularen.

MATIJA:

Babi.

MAMA ANA:

Za dobro posteljno življenje dober internist ni zadosti. Veliko premalo, veliko premalo.

MATIJA:

Babi, jaz ...

MAMA ANA:

Sem se pa zato jaz izobrazila. Mislim, če razumeš, tebi lahko povem ...

MATIJA:

Si mi že.

MAMA ANA:

... saj si že velik fant in mojemu očetu, svojemu pradedku, si podoben, no, zdaj ko je Radovan že trideset let mrtev, lahko povem, ampak samo tebi, Pečenkovi ne smeš povedat: imela sem ljubimce. Same fejest dedce.

MATIJA:

Babi. Nimam veliko časa.

Osmi prizor

Hči Rozalija Pečenko vstopi v sobo. Še vedno je vidno pretresena.

ROZALIJA PEČENKO:

Samo po torbico sem prišla ...

MAMA ANA:

Sem Bredi povedala, da ti jo bom skozi okno vrgla.

MATIJA:

Mami, spodaj sem videl tvoj avto.

Matija in mama Rozalija se objameta.

ROZALIJA PEČENKO:

Matija, ti ne veš, kako babica grdo dela z mano.

MAMA ANA:

Gospa Pečenkova, a niste rekli, da ste prišli samo po torbico?

ROZALIJA PEČENKO:

Nisem *gospa Pečenkova*, tvoja hči sem.

MAMA ANA:

Pečenko! Kakšen butast priimek! Veš, Matiček, takoj ko sem prvič videla tvojega očeta, sem vedela, da se to ne bo dobro končalo. Pečenko, kakšen butast priimek. *Pečenko*, nekaj, kar je že *pečeno*, *zapečeno*, nekaj za enkratno uporabo. Pečenko povečerjaš, rigneš in greš spat. In točno tako se je končalo.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA:

Jaz sem tudi Pečenko.

MAMA ANA:

Kolikokrat sem te prosila, da vzemi naš priimek.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, zakaj kar naprej *Mirota* vlečeš na dan. Že petindvajset let sva ločena. Sploh se ga ne spomnim več.

MAMA ANA:

Njegov pečeni priimek pa še vedno nosiš.

ROZALIJA PEČENKO:

Kaj pa naj. Vzamem spet svojega dekliškega? Ocvirk. Je kakšna huda razlika?

MAMA ANA:

Ocvirk je zelo lep, intelektualen, profesorski priimek. Nobena kulinarika.

MATIJA (*se zabava*):

Ocvirkovka je vzela Pečenka! Ha!

ROZALIJA PEČENKO:

Ne me zdaj še ti ...

MAMA ANA:

Matija, a se ne bi preimenoval v *Ocvirka*. Imel bi lep, spodoben, tradicionalno slovenski priimek.

MATIJA:

Ne, babi, če se bom preimenoval, bom vzela Mojčin priimek. Če se bova sploh kdaj poročila.

MAMA ANA:

In kako se boš potem pisal?

MATIJA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Hren.

ROZALIJA PEČENKO (*privoščljivo*):

Pečenko je vzal Hrenovko. Ha!

MAMA ANA:

A nisi rekla, da si prišla samo po torbico?

ROZALIJA PEČENKO:

Že, ampak se pogovor tako lepo razvija ...

Mama Ana energično vstane, pograbi torbico hčerke Rozalije, stopi do okna, ga odpre in torbico vrže skozi okno.

ROZALIJA PEČENKO:

Kaj ...?! Mama! Znorela si!

Rozalija plane k oknu in se nagne skozi.

ROZALIJA PEČENKO (*skozi okno*):

Oprostite, oprostite ... Moja torbica je ... Padla mi je... Upam, da vam ni hudo poškodovala avtomobila ...

Mama Ana navihano pokaže na Rozalijo in na njeno napeto zadnjico, ki se sklanja skozi okno.

MAMA ANA:

Matiček, zdaj je priložnost, da jo porineva skozi ...

Matija se samo zasmeji.

ROZALIJA PEČENKO (*skozi okno*):

A lahko prosim poberete moje šminke ... In mobilni ... Tamle, v luži leži pa baterija ... Takoj pridem dol.

Rozalija steče čez sobo proti izhodu.

ROZALIJA PEČENKO (*mami Ani*):

Ti nisi normalna, Ocvirkovka hudobna! Ne vem, če bom sploh še kdaj prišla na obisk.

MAMA ANA:

Se prelepo sliši, da bi bilo res, pečenka ohlajena!

Hči Rozalija jezno zaloputne vrata za sabo.

Deveti prizor

Mama Ana in vnuk Matija končno sama. Mama Ana se spet popolnoma razneži.

MAMA ANA:

Povej, Matiček, a te Hrenovka dovolj hrani?

MATIJA:

Babi, nehaj!

Mama Ana iz hladilnika vzame krožnik z jabolčnim zavitkom, ki ji ga je prinesla hči, in ga porine vnuku v naročje.

MAMA ANA:

Tu imaš štrudelj. Sem ga sama spekla. Samo zate.

Matija vzame kos in si ga zatlači v usta.

MATIJA:

Hvala, babi. Obožujem tvoj jabolčni zavitek. Mami se vedno ponesreči.

MAMA ANA:

Vem, ja, ona vse preveč zapeče. Pa saj je Pečenkova, aneda?

Oba se zasmejita. Matija s polnimi usti.

Matija golta zavitek in je vedno bolj resen.

MAMA ANA:

Kaj si tako resen, poba! Premlad si, da bi imel takšen kisel obraz. A te Matilda sekira, kaj?

Pusti jo, ti svetujem. Ogromno bab je na svetu, ki čakajo na tako lepega fanta!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA:

Mojca je super punca ... Ampak ni to ...

MAMA ANA:

Če ni to, si pa izberi drugo. Poslušaj, tale naše Breda, a ni fejš? Ravno prav mlada, joški so tudi v redu, trebušček pa kot Marilyn Monroe. In velika je tudi zadosti, da imaš lahko res dober občutek, ko jo podreš ...

MATIJA:

Babi! Joj! Kako pa govoriš!

MAMA ANA:

Nisi imel moškega ob sebi, ko si odraščal. Pečenko se je zelo hitro prepekel in pobegnil z mlajšo, kar me ne čudi, glede na Rozi ... Tako da moram jaz prevzeti moški vzgled. Z mano, Matija, lahko rečeš marsikatero moško. Z mano lahko diskutiraš kot moški z moškim. Sem navajena. Sem imela šest bratov. Pol starejših, pol mlajših. Prve tri je vzela prva svetovna, dva druga svetovna, enega pa konec druge svetovne; je hotel pobegniti, pa so ga vrnili ... Tako da kar! Po moško!

MATIJA:

V kurcu sem, babi.

Trenutek tišine. In rahlega šoka. Babica čudno pogleda svojega vnuka.

MAMA ANA:

No, česa takega pa v družini Ocvirk še nismo imeli. Ampak ... Treba je naprej s časom. In kako dolgo že veš, da si ...?

MATIJA:

Že kakšnega pol leta.

MAMA ANA:

Pa si prepričan, da ni to kakšna modna muha?

MATIJA:

Resno je. Z vseh strani me ...

MAMA ANA:

In ti ne uživaš?

MATIJA:

Si nora! Raztrgali me bojo. Uničili.

MAMA ANA:

O, hvala bogu! Potem pa nisi. Čeprav me ne bi nič motilo, če bi bil. V vsakem primeru si moj vnuk.

MATIJA:

Kaj nisem?

MAMA ANA:

No ... če ne uživaš, potem nisi ...

MATIJA:

Babi, *kaj* nisem?

MAMA ANA:

No ... Buzerant.

MATIJA:

Kako lahko kaj takšnega sploh pomisliš, babi!

MAMA ANA:

Če si pa rekel, da si ... no ... v kurcu ...

MATIJA:

Sem, ja ... ampak ne tako ... Ne dobesedno ... To je takšna fraza. Poleg tega se danes reče *homoseksualec*.

MAMA ANA:

Tako kot *homo sapiens*?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA:

Podobno.

MAMA ANA:

Nisem vedela, da je bil pračlovek tudi buzi.

Matija zastoka in položi glavo v naročje svoje babice.

MATIJA (*na robu joka*):

Babi ... Država me preganja. Davkarija. Sodišče. Izvržbe. Dohodnina in prispevki za pet let nazaj. Neplačani, jasno. Zarubili me bojo. Hišo, dve stanovanji, avto, tri avtomobile, no, pravzaprav štiri, pa zbirko rolexov mi bojo zaplenili ... Usedli se mi bojo na račun. Komisija za preprečevanje korupcije me ima na piki. Uničiti me hočejo. Vse, kar sem spravil na kup, vsa leta mojega naprezanja, garanja in odpovedovanja, vse bo šlo v nič ... Res, babi, v kurcu sem. Pa saj si sama rekla, da se lahko s tabo pogovarjam kot moški z moškim?

MAMA ANA:

Imam nekaj prihrankov. Kakšnih petsto.

MATIJA:

Za vrat so se mi usedli. Pregledat bojo prišli vse, kar imam. Preštet, prekontrolirat, popisat ... In potem mi bodo vse vzeli. Vse, vse, babi!

MAMA ANA:

Barabe! Kako je to mogoče! Jim bom svoje povedala. Peljal me boš v njihove pisarne in bom uredila. Takšne jim bom povedala ...

MATIJA:

Ne bo pomagalo.

MAMA ANA:

Pravica in resnica se vedno izkaže.

MATIJA:

Saj, zato mi bojo pa vse pobrali.

MAMA ANA:

Hočeš reči, da ... da imajo prav?

Matija prikima.

MAMA ANA:

To imaš po svojem pradedku. Mojem očetu. Tudi on je bil lopov. Živinski mešetar in goljuf. Kar naprej je bil v zaporu.

MATIJA:

Ampak, jaz *nočem* v zapor.

MAMA ANA:

Obiskovala te bom. Imam lepe spomine, ko smo obiskovali dedka ...

MATIJA:

Nočem v zapor in obdržati hočem vse, kar imam.

MAMA ANA:

Kako boš pa to naredil?

MATIJA:

Imam načrt, babi.

MAMA ANA:

Načrt?

MATIJA:

In ti si del tega načrta. Greš z mano?

MAMA ANA:

Imam večerjo.

MATIJA:

Pri meni boš jedla. Greva.

Mama Ana se prične oblačiti.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Prav, prav.

MATIJA:

Povedal bom, da boš čez vikend pri meni.

Mama Ana si natika svileno ruto, pogleda skozi okno.

MAMA ANA:

Si rekel, da te preganjajo?

MATIJA:

Ja.

MAMA ANA:

A tudi vojska?

MATIJA:

Zakaj?

MAMA ANA:

Spodaj je parkiran tank.

Matija pogleda skozi okno.

MATIJA:

To je moj avto. *Jeep. Land rover.* Najbolj nobel.

MAMA ANA:

Ta kup železa ...?

MATIJA:

Ja. In tudi njega mi hočejo vzeti.

MAMA ANA:

Pa naj ga odnesejo! Ti ga ne bo treba na odpad voziti.

MATIJA:

Sto petdeset tisoč je vreden.

MAMA ANA:

Česa?

MATIJA:

Sto petdeset tisoč glav živine.

MAMA ANA:

Pa saj je res kot en star kmetijski stroj.

MATIJA:

Hecam se. Sto petdeset tisoč. Dolarjev.

MAMA ANA:

Res?

MATIJA:

Res.

MAMA ANA:

Potem pa pohitiva.

KONEC PRVE SLIKE

Nastopi ženska.

ŽENSKA:

To, kar smo videli do zdaj, je pravzaprav simpatično pozabljanje. Seveda je simpatično samo, če ga opazuješ od daleč, iz varne razdalje parterja, če pa si osebno deležen pikrih pripomb, sprenevedanja in različnih verbalnih grobosti, vam garantiram, da zna biti zelo neprijetno. Poleg tega starejši ljudje, hkrati s pojavljanjem različnih znakov neobičajnega pozabljanja, doživljajo tudi nekatere karakterne spremembe. Kar je sicer na splošno značilno za staranje. Nekatere značajske lastnosti, ki smo jih v življenju zaradi bontona in drugih moralnih pravil korigirali, zdaj s silo udarijo na plan. Človek reče, kar misli. Sila neprijetno. Vendar za komedijo dober material. Tudi pretirano zanimanje za seksualne zadeve dobi v starosti svoj izdaten verbalni prostor. Vse tisto, o čemer smo razmišljali v mladih, srednjih in zrelih letih, pa si nismo upali niti spregovoriti, zdaj izrečemo brez ženiranja. Kakšno olajšanje, kaj! Seveda pa starost ne prinaša samo pozabljanja, samo dementnega raztapljanja možganske substance. Prinaša tudi subtilnost. Neverjetno prodornost. V nekem trenutku razvoja popolne pozabe lahko človek zelo natančno in seveda brez dlake na jeziku izpove resnico o nas, o svetu, pa tudi o sebi. Sicer bomo pa videli.

Ženska odide.

DRUGA SLIKA

Prvi prizor

Velika sprejemnica v veliki in razkošni, moderno projektirani hiši. Stopnice, ki vodijo v zgornje nadstropje. Spodaj dvokrilna vrata v jedilnico, levo vrata v kuhinjo, desno vrata v knjižnico ... Skrajno levo pa mogočna vhodna vrata. Nekako tako.

Sredi sprejemnice stoji razkošna sedežna garnitura. Vsepovsod drage preproge, dragi predmeti, skoraj arheološke vrednosti, po stenah pa slike. Impresionisti, pa tudi kakšen dragocen moderen slikar. Vse je zelo drago, vendar nametano brez okusa. Gre bolj za zbirko dragocenih predmetov kot pa za okus ljudi, ki so poznavalci.

Naslednje jutro.

Po stopnicah se spusti Matija.

MATIJA:

Babi! Babi!! Babi Ana!!!

Matija odpre vrata v dnevno sobo, v kuhinjo ...

MATIJA:

Mojca, si kaj videla *tastaro*?

Mojca, čedno dekle, ki paše k pohištvu, v jutranji halji pridrsa iz kuhinje.

MOJCA:

Zjutraj sem jo slišala, kako je loputala z vrati.

MATIJA:

Jaz tudi.

MOJCA:

Nič nisi slišal. Smrčal si. Ponoči se je sprehajala po vrtu. In ob treh zjutraj, točno tri in šestnajst minut, sem pogledala na uro, je pritavala v najino spalnico. Že tretjič.

MATIJA:

Izgubila se je.

MOJCA:

Kakšna noč! Ti si smrčal, ona pa se je sprehajala po hiši, odpirala omare, v kuhinji prestavljala lonce, prižigala luči. To imate v familiji.

MATIJA:

Kaj?

MOJCA:

Smrčanje in ...

MATIJA:

... in kaj?

MOJCA:

In sprehajanje.

MATIJA:

Jaz se ne sprehajam.

MOJCA:

Tvoja mama se sprehaja. Kadarkoli pride, odpre vsa vrata.

MATIJA:

Zanima jo.

MOJCA:

Kaj? Moja garderobna omara?

MATIJA:

Ne bi ji smela dat ključa od hiše.

MOJCA:

Ti si ji ga dal. (*oponaša Matijo*) Mamica, počuti se kot doma! Jaz sem bila proti.

Neka vrata se odprejo, mama Ana, še vedno ima ruto na glavi in torbico v naročju, pokuka v sprejemnico.

MAMA ANA:

Aha! Tukaj sem pa že bila. Zdaj se spomnim.

Vstopi in zapre vrata za sabo.

MATIJA:

Babi! Sva bila že v skrbeh, da si se izgubila.

MOJCA:

Glede na to, kako ste ponoči tavalili po hiši ...

MAMA ANA:

Ponoči mi je bilo vse jasno. Sem mislila, da sem si zapomnila. Ampak dnevna svetloba vse spremeni. In tako sem zjutraj še enkrat šla od začetka ...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MOJCA:

Sem slišala.

MAMA ANA:

Matilda ... Kje so pa ostali?

MOJCA:

Prosim?

MATIJA:

Moja žena je Mojca.

MAMA ANA:

Ostali? Kje so ostali?

MATIJA:

Ostali *kdo*?

MAMA ANA:

Stanovalci.

MATIJA:

Sama sva. Jaz in Mojca.

MAMA ANA (*ne more verjeti*):

Toliko prostora za dva človeka!

MOJCA:

To je investicija.

MAMA ANA:

Sem mislila, da je stanovanje.

MOJCA:

Ah, ne. Midva stanujeva na obali. Tu sva, dokler hiše ne bova prodala ...

MATIJA:

Mojči, a lahko kavo za babi? Prosim.

MAMA ANA:

Projo bi.

MOJCA:

Kaj pa je to? Energijski napitek?

MAMA ANA:

Prvi *red bull* z *vodko* spijem šele ob devetih zjutraj. Zaenkrat bi pa kar kavo. Projo Frank. Belo.

MOJCA:

Okej, okej. Proje nimamo. A bo *Barcaffè* dovolj dober?

MAMA ANA:

Bo, ljubica. Če ga boš znala skuhat.

Mojca odide v kuhinjo.

Drugi prizor

Mama Ana dvigne roko in z vnukom udarita v dlani.

MAMA ANA:

A sem jo, a?

MATIJA:

Komaj sem se zadržal, da se nisem zasmeljal.

MAMA ANA:

Nujno jo moraš znogirat. Ni ne lepa ne pametna.

MATIJA:

Babi, no!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Kakšna je pa v postelji?

MATIJA:

Joj, babi, ne bi o tem.

MAMA ANA:

A tako zanič je?

MATIJA:

Ne, v redu je.

MAMA ANA:

Samo v redu? Se pravi, za en drek.

MATIJA:

Mama, pohiteti maramo, poslušaj ...

Mama Ana vznemirjeno obstane.

MAMA ANA:

Mama si mi rekel ... Joj, Matiček moj, tako si me klical, ko si imel pet let, potem ti je pa Pečenkova prepovedala. Je bila ljubosumna. *Mama!* Matiček, kako sem ganjena.

MATIJA:

Babi ... zame si druga mama ...

MAMA ANA (*užaljena*):

Aja? Druga? No, ja. Pečenkova ni bila nikoli dobra mama. Nikoli ni bila *prva* mama. Jaz ji ne bi zaupala, tudi če bi bila *kraljica vseh mam*. Ko si imel leto dni, si ji na tla padel. Tako je počilo, ko si z glavico udaril ob parket, da sem mislila, da je razneslo peč za centralno.

MATIJA:

Tega nisem vedel.

MAMA ANA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Pa saj ni bilo prvič. Že prej si ji padel z rok. In to ne enkrat. Pa si je vedno nekaj izmislila. *Ne, ni bil Matija, njegova flaška mi je padla na tla. Stol je padel. Spodmaknil se je in kar sam padel.* Takšne si je izmišljevala. No, ko smo mislili, da je razneslo peč za centralno, pa je bila samo tvoja glavica, ji kakšno leto nisem dovolila, da bi te vzela v roke. Potem te je pa odpeljala na svoje. Tako je rekla, *na svoje*, čeprav ji je Pečenko, tvoj dvakrat opečeni oče, moral pustiti stanovanje in pohištvo in vse. Tako da ni bilo nič *na svoje*. Ampak na *njegovo*, ki je potem postalo *njeno*.

MATIJA:

Zakaj pa *dvakrat* opečeni?

MAMA ANA:

Ker se je takoj še enkrat poročil. Se pravi, da se je *opečenec* takoj še enkrat opekel. Mu kar privoščim. Bil je slab advokat, vse pravde je izgubil, jasno da je na koncu izgubil še oba zakona.

MATIJA:

Moja starša ti nista bila nikoli všeč, kaj, babi?

MAMA ANA:

Luzerja. Oba!

MATIJA:

In jaz sem njun sin.

Mama Ana malce pomolči, potem zelo resno reče:

MAMA ANA:

Nisi.

MATIJA:

Kako, nisem?

MAMA ANA:

Skrajni čas je, da spoznaš, da nisi njun sin.

Matija se sesede na kavč.

MATIJA:

Kako? *Nisem njun sin?* Na vseh fotografijah ...

MAMA ANA:

Mislím, da si na fotografijah več z mano kot z njima.

MATIJA:

Potem ... Hočeš reči ...?

MAMA ANA:

Ja.

MATIJA:

Ne.

MAMA ANA:

Ja!

MATIJA:

Ampak ... Ti imaš osemdeset let.

MAMA ANA:

Hvala, Matiček, za tri leta si me pomladil. Sem kar zadovoljna.

MATIJA:

Nič ne razumem.

MAMA ANA:

Moj sin si.

MATIJA:

Kap me bo. Zakaj so mi to prikrivali? Zakaj, zakaj?!

MAMA ANA:

No, čakaj, čakaj ... Ustavi konje. *Bolj* si moj kot njun. To hočem reči. Pečenko je itak hitro odšel. Še sreča, sicer bi te pokvaril. Ona pa tako ali tako ni imela pojma o vzgoji. Jaz sem te vzgajala. In kako se reče ženski, ki vzgaja in skrbi za otroka?

MATIJA:

Vzgojiteljica?

MAMA ANA:

Mama.

Matija si vidno oddahne.

MATIJA:

A, v tem smislu *mama!* Mi je že jasno! Hvala bogu!

MAMA ANA:

Hvala meni, da sem te gor spravila! No, *kdo* je hodil v šolo na roditeljske sestanke? Kdo?

MATIJA:

Ti. Se pa spomnim, da si mamu enkrat zaklenila v shrambo.

MAMA ANA:

Sama se je, samo da ji ni bilo treba na roditeljski sestanek. In kdo te je obiskoval v bolnici, ko so ti operirali slepič, no?

MATIJA:

Mama je morala vedno čakati na hodniku. Nikoli je nisi spustila k meni.

MAMA ANA:

Kihala je in kašljala. Takšen pa vendar ne moreš k otroku na obisk v bolnico. In na maturantskem plesu, kdo je plesal s tabo?

MATIJA:

Takrat se je mama odpeljala do neke planinske kočice, ker je mislila, da imamo tam maturantski ples.

MAMA ANA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Vedno je vse zamešala.

MATIJA:

Meni je rekla, da si jo ti poslala tja gor? Še več, povedala mi je, da si ji naročila taksi in se s taksistom zmenila, da jo je peljal k tisti koči. Naročila si mu tudi, da mora takoj, ko je mama izstopila, odpeljat. Še prej pa si ji doma *nekam založila* njen telefonček. Planinska kočica je bila seveda zaprta, tako da je revica morala peš v dolino.

MAMA ANA:

Bla, bla, bla! To zdaj sploh ni važno. Važno je samo to, da si ti veliko bolj *moj sin* kot od obeh pečenk.

MATIJA:

V simbolnem smislu ... Ja.

MAMA ANA:

No, potem mi pa lahko, kot *simbolni* mami, zaupaš: Kakšna je Matilda ...

MATIJA:

Mojca.

MAMA ANA:

... v postelji?

MATIJA:

Babi, ne bova o tem. Prav?

MAMA ANA:

Ker če ni dobra, potem jo je treba zamenjat. Ženska, ki v postelji ni za nobeno rabo, ni dobra za razplod. To je že moj dedek rekel. Saj veš, bil je preprodajalec živine. Večkrat je rekel, da so ga krave naučile vsega. Trikrat se je ločil, preden je našel mojo mamo, ki je res uživala v seksu. Otroci smo ju vedno hodili poslušat. Takrat še ni bilo radia in pravljič za lahko noč.

MATIJA:

Lepo te prosim, babi!! Nerodno mi je.

MAMA ANA:

No, povej! Je za kakšno rabo ali ni?

MATIJA:

Ti bom drugič ... Obljubim. Najprej pa moramo nekaj važnega uredit, sicer bom imel uničeno življenje.

Mami Ani je takoj jasno.

MAMA ANA:

Uničeno življenje? Mi je že jasno. Matilda je zanosila. Ampak saj lahko naredi ... kako se že reče ...

MATIJA:

Ne! Ne to.

Mami Ani je spet takoj jasno.

MAMA ANA:

Aha! Jalovka je! Lahko bi si mislila.

MATIJA:

Gre za to, da mi bodo vse pobrali. Danes pridejo popisat moje premoženje.

MAMA ANA:

Samo naj pridejo, jih bom tako na gobec!

MATIJA:

Nujno morava nekaj urediti, babi.

MAMA ANA:

Sem rekla. Petsto imam. Bo dovolj?

MATIJA:

Ne.

MAMA ANA:

Če nočejo petsto, potem pa na gobec.

MATIJA:

Vse bomo uredili brez denarja. Samo s podpisi.

MAMA ANA:

Moram jaz tudi kaj podpisat?

MATIJA:

Predvsem ti.

Pozvoni pri vratih.

Zvok zvonca je v resnici glavna tema Beethovnovе pete simfonije.

MATIJA:

Sicer pa ravno prihaja nekdo, ki ti bo vse lepo razložil.

MAMA ANA:

Me veseli.

MATIJA:

Ne veseli se prehitro, babi.

Spet pozvoni. Dvakrat.

Beethovnova peta, Beethovnova peta.

Tretji prizor

Matija odpre vrata.

V hišo vstopi Miroslav Pečenko.

Ko ga mama Ana zagleda, zakriči.

MAMA ANA:

Neeee! Kaj pa tale kup gnoja dela tu?!

MIROSLAV PEČENKO:

Me veseli, ljuba tašča, da si me še vedno vesela.

MATIJA:

Ata!

MIROSLAV PEČENKO:

Sinko!

Se objameta.

MAMA ANA:

A nisi umrl?

MIROSLAV PEČENKO:

Na tvojo žalost žal ne.

MAMA ANA:

Spomnim se, da si umrl. Proslavljali smo. Plesala sem.

MIROSLAV PEČENKO:

Mi je zelo žal, da si se zaman vrgla v stroške, ljuba tašča.

MAMA ANA:

Nič hudega, bomo pa še enkrat proslavljali.

MATIJA:

Babi, nehajmo! Moj očka je prišel.

MAMA ANA:

Pečenko, saj ne boš dolgo ostal, kaj?

MIROSLAV PEČENKO:

Kolikor bo treba. Vse sem prinesel s sabo, sine.

MAMA ANA:

Se misliš preselit sem?

MIROSLAV PEČENKO:

Ne. Svojemu sinu bom pomagal urediti nekatere pravne zadeve.

MAMA ANA:

Matiček, ne ga poslušat. Vedno je izgubil vse pravde. Najslabši advokat na svetu je.

MIROSLAV PEČENKO:

Notar. Zdaj sem tudi notar.

MAMA ANA:

Tudi najslabši. Predvidevam.

MIROSLAV PEČENKO:

Draga tašča, biti notar je čista zmaga! Samo kasiraš. Za vsako malenkost kasiraš, tudi za navaden podpis.

MATIJA:

Bi se kar lotili, kaj?

Četrty prizor

Iz kuhinjskih prostorov se vrne Mojca.

V rokah nosi pladenj s kavo.

MOJCA:

Kava! Upam, da sem jo znala skuhat.

MAMA ANA:

Ti bom kar naravnost povedala. Brez skrbi.

MOJCA:

O, gospod Miroslav! Bom takoj prinesla še eno skodelico.

MIROSLAV PEČENKO:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ne, hvala.

MAMA ANA:

Že odhaja.

MIROSLAV PEČENKO:

Nekaj kratkega bi.

MOJCA:

Viski?

MAMA ANA (*ji je takoj jasno*):

Notar in alkoholik! Lahko bi si mislila.

MIROSLAV PEČENKO:

Draga tašča ...

MAMA ANA:

Že dolgo nisem *tašča*.

MIROSLAV PEČENKO:

Viski mi priporoča zdravnik.

MAMA ANA:

In tudi tvoja *draga* nisem.

MIROSLAV PEČENKO:

Za ožilje. Za srce.

MAMA ANA:

Za srce? Ga imaš? Kdaj ti je pa zraslo? Pred petindvajsetimi leti, ko si zapustil mojega vnuka, ga še nisi imel.

MIROSLAV PEČENKO:

S tabo, Ana, se nikoli ni dalo normalno pogovarjat. Vsako besedo si mi vedno tisočkrat pregriznila.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Z užitkom!

MATIJA:

Babi, kava! Izvoli! Potem pa dajmo papirje na mizo.

MAMA ANA:

Zanič je.

MOJCA:

Niste niti poskusili, gospa.

MAMA ANA:

Tisti, ki je zanič v postelji, tudi kave ne zna skuhat. To je že moj nono vedel.

MOJCA (*zmedeno*):

Ne razumem.

MAMA ANA:

Tudi nisem pričakovala, da boš.

MATIJA:

Babi ... Če mi res hočeš pomagat ...

MOJCA (*Matiji*):

Kaj je rekla? Nekaj o postelji ...

MATIJA:

Nič.

MOJCA:

Da sem zanič v postelji?

MAMA ANA:

Mi je Matiček vse povedal.

MOJCA:

Prosim?

MAMA ANA:

Do detajla.

MATIJA:

Pustimo to. Babi, mudi se.

MOJCA (*Matiji, s solzami v očeh*):

Nisem jaz kriva, če ne morem takoj ... Več časa rabim ...

MATIJA (*jo prekine*):

Nič ji nisem povedal. Saj veš, kakšna je.

MAMA ANA:

In sem mu tudi pametno svetovala.

MOJCA (*mami Ani*):

Kaj ste mu svetovali?

MAMA ANA:

Izkušnje, ki jih je moj dedek imel s kravami.

MATIJA:

Dosti! Nimamo več časa.

MIROSLAV PEČENKO:

Ja. Res se mudi.

MATIJA:

Ata, razloži babici, za kaj gre.

MAMA ANA:

On mi ne bo ničesar razlagal. Alkoholik.

MATIJA:

Lepo te prosim, *mama*, zame gre.

Ob besedi *mama* se Ana vedno razneži.

MAMA ANA:

No, prav! Pečenko, povej, potem pa adijo!

MIROSLAV PEČENKO:

Hvala za dovoljenje, *bivša* tašča. No ... Ne bomo se ukvarjali, zakaj je do neugodne finančne situacije prišlo, poskušali se bomo osredotočiti na rešitev te iste, neugodne finančne situacije.

MAMA ANA:

Isto je blebetal, ko je pred petindvajsetimi leti prišel povedat, da se bo ločil. *Ne bomo se ukvarjali, zakaj je do neugodne situacije v najinem zakonu prišlo ...* Namesto da bi rekel: *Mlajša tajnica je v postelji veliko boljša od tebe, draga moja Rozi.*

MIROSLAV PEČENKO:

Rad bi nadaljeval, če dovolite ... Gre za to, da bodo Matiji zaradi neplačanih obveznosti in dolgov ...

MATIJA:

To lahko preskočimo.

MIROSLAV PEČENKO:

Zaradi ponesrečenih investicij ... Da mu bodo pobrali vse.

MAMA ANA:

Vse vse?

MATIJA:

Vse vse, babi. To hišo, stanovanje, podjetje, avtomobile, prihranke, zbirko rolexov. Vse, kar je napisano na moje ime.

MIROSLAV PEČENKO:

In zato sem že zbral dokumente, pripravil listine, pogodbe ...

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA:

Babi, vse ti bom poklonil. Prepisal nate.

MIROSLAV PEČENKO:

Imam vse pripravljeno, samo podpis še manjka in pečat. Ki ga imam pa v torbi. Kot notar lahko pridem tudi na dom.

MAMA ANA:

Ampak, zakaj, zakaj meni, Matiček?

MATIJA:

Zato da mi boš potem vse spet vrnila. Nepremičnine boš prodala, jaz ti bom pomagal prodat, in mi izročila kupnino. Tudi gotovino, ki jo imam na računu, ti bom prenakazal, kot povračilo dolga, kaj vem, ker si me šolala, mi plačevala stanovanje, mi kupovala obleke ... In zdaj ti na stara leta hvaležno vračam posojilo.

MIROSLAV PEČENKO:

Tako sem formuliral v pogodbi.

MATIJA:

In ti mi boš denar, ki ti ga bom nakazal, spet vrnila. Mislim, dala nazaj v kešu ... Razumeš? In jaz ga potem nesem drugam. V banko, kjer ne sprašujejo. Na Kajmanske otoke na primer.

MAMA ANA:

Razumem. Klasično pranje denarja.

MIROSLAV PEČENKO:

Točno tako.

MAMA ANA:

Sem gledala po televiziji. To danes vsi delajo.

MIROSLAV PEČENKO:

Točno tako.

MATIJA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Moramo pa pohitet, ker se *nevihta nevarno bliža*. Danes pridejo popisat premočnine in nepremičnine, ugotovit lastništvo ... Sem se izogibal vročitvi obvestila, dokler se je dalo. Tako da so mi ga nazadnje kar nabili na vrata.

MIROSLAV PEČENKO:

Kot v srednjem veku.

MATIJA:

Prišli bodo in mi zapečatili vse, kar je na moje ime.

MOJCA (*mami Ani*):

Ne se bat, gospa. Tudi jaz bom podpisala. S skupnimi močmi moramo rešiti, kar se rešiti da.

Miroslav potegne sina Matijo na stran.

MIROSLAV PEČENKO (*Matiji*):

Nisi ji povedal.

MATIJA:

Ni bilo časa. (*Mojci, sladko*) Mojčika ...

MOJCA:

Ja, ljubi?

MATIJA:

Sprememba plana. Ti ne boš ničesar podpisala.

MOJCA:

Kako?

MATIJA:

Z atom sva mislila, da je bolje, če vse prevzame babi.

MOJCA:

Ampak, saj jaz tudi lahko. Tole hišo mi pokloniš, pa je to tako, kot da je še zmeraj najina.

MIROSLAV PEČENKO (*šepne Matiji*):

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Je rekla *najina*?

MOJCA:

Ja, *najina* sem rekla. Z Matijo sva par že šest let.

MAMA ANA:

Brez otrok. To pove vse.

MOJCA:

Matija, mislila sem, da sva se zmenila. Jaz podpišem za hišo, za obe stanovanji in za varčevalni račun ... Babi pa za ostale malenkosti. Zakaj si se premislil?

MAMA ANA:

Meni je jasno kot beli dan: ne zaupa ti.

MATIJA (*Mojci, hlastno*):

Seveda ti zaupam, blazno ti zaupam, samo zaupanje me je, nikomur ne zaupam tako kot tebi ... ampak vseeno bom vse dal babici.

MAMA ANA:

Boš bolj zagvišno nazaj dobil.

MIROSLAV PEČENKO:

No, vsaj v tem se strinjava, ljuba tašča.

MOJCA (*Matiji*):

Se pravi, ne zaupaš mi. Nikoli mi nisi. Zate sem tujec.

MIROSLAV PEČENKO:

Gospodična, jaz si tega ne bi tako zelo k srcu jemal. Tudi meni ne zaupa, pa sem njegov ata.

MAMA ANA:

Saj ni nor.

MIROSLAV PEČENKO:

Priznam, me je zaskominalo, skoraj premamilo, da bi vzel, pa potem ne dal več nazaj ali pa vsaj *zelo težko* delno vrnil ... Vendar je potem v meni zmagala očetovska nesebičnost.

MAMA ANA:

Če si na sodišču tako neprepričljivo lagal, potem se ne čudim, da si propadel.

MIROSLAV PEČENKO (*Mojci*):

Jaz sem mu predlagal, naj vas ne vpleta v to, gospodična. Skušnjave so velike. In denar vse uniči. Še tako iskrena čustva.

MOJCA:

Ne morem verjet. To je izdajstvo!

MIROSLAV PEČENKO:

Nekoč sem zastopal podjetnika ...

MAMA ANA:

Neuspešno, predvidevam.

MIROSLAV PEČENKO:

... ki je tik pred bankrotom svojega podjetja prepisal vse na ženo. Ko je bilo vse končano, je ona vložila zahtevo za ločitev. In seveda v ločitvenem postopku ni bilo kaj deliti, ker je bilo vse njeno. Moj klient je šel med klošarje.

MAMA ANA:

Revež bi si moral izbrati drugega advokata.

MOJCA:

Jaz ne bi nikoli naredila česa takega.

MATIJA:

Jasno, da ne.

MIROSLAV PEČENKO:

Pa tudi za vas je varneje, gospodična, da nimate nič s tem. Kaj, če vse skupaj spodleti? Boste potem hodili po sodiščih?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA:

No, in zato bom vse dal babici Ani.

MAMA ANA:

Mene za v zapor ni več škoda.

MATIJA (*zelo prepričevalno*):

Da bi te zaščitil. Mojca, v resnici ne gre za nezaupanje, ampak za ljubezen. Ničesar ti ne dam zato, ker te tako močno ljubim.

MOJCA:

Takšne ljubezenske izjave še nisem slišala.

MAMA ANA (*Miroslavu*):

Nekaj pa le ima po tebi, Pečenko.

MIROSLAV PEČENKO:

Jabolko ne pade daleč od drevesa.

MAMA ANA:

Tudi zgnije ne daleč od drevesa.

MIROSLAV PEČENKO (*sladko*):

Duhovito, draga tašča, duhovito.

Mojca se resno zazre v Matijo.

MOJCA:

Se pravi, da si me v resnici šest let samo nategoval.

MATIJA:

No, no.

MAMA ANA:

Pa saj je to tudi nekaj.

MOJCA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Niti tega, da si baraba, nisi delil z mano.

MATIJA:

Mojčika, no!

MOJCA:

Nič skupnega nimava.

MIROSLAV PEČENKO:

No, nekaj malega že imata.

MOJCA:

Kaj? Posteljo?

MAMA ANA:

Še to bolj švoh.

MOJCA:

Kaj ste rekli?

MAMA ANA:

Matilda ...

MOJCA:

Mojca ...

MAMA ANA:

... jaz se res ne bi preveč sekirala. Tako pač je. Že moj dedek je rekel: *babi, ki v postelji ni dobra, blagajne ne smeš zaupat.*

MOJCA (*Matiji*):

Tvoja babica me kar naprej žali. Ti pa nič.

MATIJA (*nervozno*):

Najprej podpišimo. Vsak čas lahko pridejo.

MOJCA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Niti hiše mi ne boš dal. To je začetek najinega konca.

MATIJA:

Lepo te prosim, ne kompliciraj. Se bova potem vse lepo natančno zmenila.

MAMA ANA:

Pod kovtrom se vse zgliha. Je rekel dedek.

MIROSLAV PEČENKO:

Dajmo začet podpisovat!

MAMA ANA:

Če sta oba nadarjena za to.

Miroslav Pečenko odpre aktovko in začne na mizo zlagati dokumente.

MAMA ANA:

Moj vnuk gotovo je. Nadarjen, mislim. Po meni.

MOJCA:

Ne morete nehat, kaj?

MAMA ANA:

To je močnejše od mene.

Miroslav Pečenko pred mamom Ano razvršča dokumente.

Ženska nastopi.

ŽENSKA:

Kot vidite, ljudje pozabljam marsikaj. Pozabljam, kaj smo obljubili, kaj smo prisegli. Pozabljanje je postalo nekakšen nacionalni šport. Pozabimo, da imam ženo, da imamo moža, pozabimo na zaupanje, ki smo si ga zaobljubili, pozabimo na sina, na hčerko in se potem, kadar nam pač ustreza, nanju spet spomnimo. Ne samo da pozabimo, celo pozabimo, da smo pozabili. In za svoje pozabljanje nikoli nismo krivi. Kajti *mi* imamo pravico pozabiti, *drugi* pa ne.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Ženska pogleda na svojo zlato urico na zapestju leve roke.

ŽENSKA:

Kadar pa pozabimo, da moramo biti pošteni, potem to ni več samo nedolžno pozabljanje ... Žal živimo v času vsesplošne družbene demence. Lastniki pozabljajo na delavske plače, politiki pozabljajo na obljube, na svečano prisego, kreditojemalci na kredite, banke na človečnost, sodniki na pravične kazni, vrhovni sodniki pozabijo celo na to, da so *vrhovni* sodniki, in ne strankarske barabe, in tako dalje in tako dalje. Vendar ... spet si *vsi* za *vse* najdemo opravičilo ... Če lahko pozabljajo *tisti*, ki so zgoraj, ki nas vodijo, ki postavljajo etične in pravne norme za naše življenje, potem bi bili *mi*, ki smo malo nižje, zelo neumni, če ne bi tudi *mi* kdaj pa kdaj pozabili, da moramo biti pošteni, načelni, da ne smemo pozabiti poravnati svojih dolgov, da ne smemo prati denarja, da ne smemo goljufati države. Kako je ne bi goljufali, če jo goljufajo tisti, ki jo vodijo in ki včasih pozabijo, da jo vodijo. No, o vsem tem kasneje. Ali pa nikoli.

Ženska odide.

Peti prizor

Miroslav Pečenko položi pred mamo Ano prvi dokument. Matija pa ji v roko potisne nalivno pero.

MATIJA:

Podpiši, babi. Tule.

MIROSLAV PEČENKO:

Pa še na vsaki strani. Jaz bom pa pečate pripravil.

Miroslav Pečenko pripravi pečate. Mama Ana gleda listine.

MAMA ANA:

Kaj je to?

MATIJA:

Samo podpiši.

MAMA ANA (*bere*):

... stanovanjska hiša na Ulici brestov ...

MATIJA:

V dodatku je darilna pogodba. Jaz sem jo že podpisal.

MIROSLAV PEČENKO:

Je že overovljeno.

MATIJA:

Ti samo podpišeš, da si lastnica. Da si sprejela.

MIROSLAV PEČENKO:

Tudi v zemljiško knjigo smo že vložili.

MAMA ANA (*odločno*):

Ne bom.

Vsi kar otrpnejo.

MATIJA:

Babi ... Ne mi tega delat, lepo te prosim. Vse bom izgubil. Mama ...

MOJCA (*privoščljivo*):

No, kdo komu ne zaupa?!

MAMA ANA:

Kaj dobim, če podpišem?

MIROSLAV PEČENKO:

Saj sem vedel, da ne bo šlo tako zlahka.

MOJCA:

Tudi jaz bi morala že na začetku drugače zastavit. Ne pa, da sem bila kar zastonj in neomejeno na razpolago.

MIROSLAV PEČENKO:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Koliko?

MAMA ANA:

Ne *koliko*, ampak *kaj*.

MATIJA:

Kaj?

MAMA ANA:

Hočem, da prevzameš naš priimek.

MIROSLAV PEČENKO:

Kaj je pa z mojim narobe?

MAMA ANA:

Zažgan je.

MIROSLAV PEČENKO:

A vaš je pa bolj svež? Žaltav *ocvirk*!

MAMA ANA:

Matiček, če me tvoj sorodnik misli žalit, sploh ne bom ničesar podpisala.

MATIJA:

Ne bo več, obljublja.

MIROSLAV PEČENKO:

Obljubljam.

MAMA ANA:

Potem smo zmenjeni?

MATIJA:

Prepisal se bom v *Ocvirk*. Zdaj pa podpiši.

MOJCA:

Za denar si očeta zatajil.

MIROSLAV PEČENKO:

Gospodična, kot pravnik vam povem, da samo kri nekaj šteje, ostalo so formalnosti. Matija, a naredim pisni dogovor za *Ocvirka*?

MAMA ANA:

Ni treba. Jaz svojemu vnuku zaupam.

MATIJA:

Jaz tebi tudi, mama. Zdaj pa podpiši!

Mama Ana si natakne očala. Bere listine.

MAMA ANA:

Kaj pa je to?

MATIJA:

Zazidljive parcele na morju. Poklonim ti jih. In ti jih sprejmeš.

MAMA ANA:

Pa to?

MATIJA:

Malenkosti. Podarjam ti nekaj slik. Oljnih. Jakopič, Grohar ... Nepomembno. Drobiž.

Mama Ana sname očala.

MAMA ANA:

Še nekaj hočem.

Matiji gre kar na jok.

MATIJA:

Kaj še, mati moja?!

MAMA ANA:

Pridi bliže.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Matija se ubogljivo skloni k mami Ani in ta mu začne šepetati v uho. Pri tem pogleduje k Mojci. To zaupno šepetanje traja kar nekaj časa. Matija sprva daje vtis, da se ne strinja, potem pa vedno bolj vdano prikimava. In na koncu prikima.

MATIJA:

Prav, babi.

MAMA ANA:

To je že moj dedek vedel.

MATIJA:

Bom, babi.

MAMA ANA:

V tvoje dobro.

MATIJA:

Razumem, babi.

MOJCA:

Lahko še midva slišiva?

MAMA ANA:

Ne.

MOJCA (*Matiji*):

O meni ti je šepetala, kaj.

MATIJA (*ogorčen*):

Kje pa, kje pa!

MIROSLAV PEČENKO:

Predvidevam, da tudi ta želja ne bo pisna.

MAMA ANA:

Kje točno podpišem?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Matija in Miroslav planeta.

MIROSLAV PEČENKO:

Tu.

MATIJA:

In še tu.

Mama Ana podpisuje.

MIROSLAV PEČENKO:

Tole pa je ...

MAMA ANA:

Tale številka ...

MIROSLAV PEČENKO:

Toliko bomo iz Matičkovega računa prenakazali na tvoj račun. Da ne boš mislila, da so ti penzijo povišali, ha!

MAMA ANA:

En, dva, tri, štiri, pet, šest ... Šest številčk.

MATIJA:

Malenkost.

MAMA ANA:

In kje si dobil ta denar, Matiček?

MATIJA (*zmedeno pogleda Mojco*):

Kje sem ga dobil?

MOJCA:

V banki.

MATIJA (*mami Ani*):

V banki, ja.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Zakaj?

MATIJA:

Zakaj *zakaj*?

MAMA ANA:

So ti ga dali.

MATIJA (*zmedeno pogleda Mojco*):

Zakaj so mi ga dali?

MOJCA:

Za čevlje.

MATIJA (*mami Ani*):

Za čevlje.

MAMA ANA:

Toliko denarja za čevlje?

MOJCA:

Za podjetje, pravzaprav.

MATIJA:

Tako je. Za podjetje, ki dela čevlje.

MAMA ANA:

Zakaj pa je potem na tvojem računu?

MATIJA (*zmedeno pogleda Mojco*):

Zakaj pa je potem na mojem računu?

MOJCA:

Da ga boš lahko dal mami Ani.

MATIJA (*mami Ani*):

Da ga bom lahko dal mami Ani.

MAMA ANA:

Meni? Zakaj? A ni od podjetja?

Matija ne zdrži več. Poklekne pred mamo Ano. Na obe kolena.

MATIJA:

Lepo te prosim, mama, ne sprašuj več, to je preveč komplicirano. Ne razumeš. Tako se danes posluje. A ne bereš časopisov, a v domu ne gledate televizije? Tudi država tako posluje. Vsi tako poslujejo.

MAMA ANA:

Denar od podjetja na osebni račun?

MATIJA:

Ja ... Ne ... Ja ... Ne ... Ja, ja, seveda ja! Pa potem spet ... Kaj vem ... Mama, samo podpiši, lepo te prosim! Podpiši, mama! Svojemu vnuku, svoji lastni krvi boš pa ja zaupala.

Mama Ana podpiše.

Miroslav Pečenko takoj udari pečat in pred Ano nemudoma položi novo listino.

MIROSLAV PEČENKO:

Pa še to podpiši, tašča.

MAMA ANA:

Tvoje ime je gori.

MIROSLAV PEČENKO:

Pooblastilo, da lahko speljem transakcijo. Da sem tvoj notar.

MAMA ANA:

Saj sem vedela, da je nateg. Nič ti ne plačam.

MIROSLAV PEČENKO:

Ne bo treba. Sem sponzor.

MAMA ANA:

Ne verjamem. Sponzorji na koncu vedno nekaj hočete v zameno.

MIROSLAV PEČENKO:

Gre za očetovska čustva, draga bivša tašča. Zato so moje usluge tokrat zastonj. In tukaj tudi podpiši ...

Miroslav Pečenko mami Ani podaja listine. Ko jih Ana podpiše, Miroslav na njih hitro udari pečat. Vse je videti zelo rutinsko.

MAMA ANA:

In kaj zdaj podpisujem?

MIROSLAV PEČENKO:

Svojo usmrtitev.

MATIJA:

Ata, no!

MIROSLAV PEČENKO:

Žal se samo šalim. Matija ti poklanja tudi nekaj slovenskega modernizma. Same packe.

MATIJA:

Dragocene packe.

Mama Ana podpiše.

MIROSLAV PEČENKO:

No, tako! Pa še poštempljajmo. Takole.

Udarci uradnega pečata so glasni.

MAMA ANA:

Kaj pa denar?

MIROSLAV PEČENKO:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Takoj ga prenakažejo na tvoj račun. Samo pokličem v pisarno.

MAMA ANA:

Potem pa kar. Podpisala sem.

MIROSLAV PEČENKO:

Jož, smo natančni.

Miroslav Pečenko vzame iz žepa mobilni telefon. Kliče.

Matija položi pred babico novo listino.

MATIJA:

Tole je pa zemljišče mojega podjetja. Saj veš, tovarna, ki dela čevlje.

MOJCA:

Za en evro so ti jo dali v dobro upravljanje.

MATIJA (*mami Ani*):

Ko podpišeš, boš ti lastnica. In potem skupaj poiščemo tistega, ki bo ponudil največ ...

MOJCA:

Jaz sem za zemljišče že imela kupca.

MATIJA:

Za mojim hrbtom?

MOJCA:

Hotela sem te presenetit.

Mama Ana bere listino.

Miroslav Pečenko telefonira.

MIROSLAV PEČENKO (*telefonira*):

Ja, jaz sem ... Vse urejeno. Takoj prenakaži denar. Ja, imaš vse. Samo formalnost. Tudi jaz imam vse. Ja, stara je podpisala. Sem že poštempljal. Okej, okej, okej ...

MAMA ANA:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Tu piše *zemljišče* ... Kje pa je tovarna?

MATIJA:

Ni je več. Zaprli smo jo.

MOJCA:

In porušili.

MATIJA:

Parcelo bomo prodali za trgovinski center.

MAMA ANA:

Pa delavci?

MATIJA:

Delavce smo že lansko leto poslali ...

MAMA ANA:

Kam?

MATIJA (*se nemočno zazre v Mojco*):

Kam že?

MOJCA:

Na morje?

MATIJA (*mami Ani*):

Na morje.

MAMA ANA:

To mi je pa všeč, da tako lepo skrbiš za delavce. To je v današnjih časih redkost.

Mama Ana podpisuje.

MATIJA:

Ja, redkost.

MAMA ANA:

To občutljivost za sočloveka imaš po meni.

MIROSLAV PEČENKO (*telefonira*):

Ja, ja, ja ... Zvečer bova šampanjec odprla. Pusa, pusa! Mnjam, mnjam. (*neha telefonirati*)
Urejeno. Tašča, denar bo na tvojem računu že čez dve uri. Elektronsko poslovanje je zakon.

MATIJA (*babici Ani*):

In v ponedeljek mi ga že lahko vrneš. Te bom prišel iskat v dom, mama. Bova skupaj šla v banko in boš dvignila.

MOJCA:

Pa jaz?

MATIJA:

Ti boš vrečko držala.

MIROSLAV PEČENKO:

Smo že vse podpisali?

MATIJA:

Samo še tole.

MIROSLAV PEČENKO:

Jaz pa še poštempljam vsak izvod ... Od spredaj in od zadaj ... Takole ...

Miroslav Pečenko udarja pečate.

Mama Ana bere zadnjo listino.

MAMA ANA:

Kaj pa je to?

MATIJA:

Vozni park.

MAMA ANA:

A od tovarne?

MATIJA:

Moj. Sami lepi avtomobilčki.

MAMA ANA (*bere*):

In živali tudi ... Jaguar ... A niso zaščiteni?

**Zvonec pri vhodnih vratih. Zaigra motiv iz Beethovnovе pete simfonije.
Nekajkrat.**

Beethovnova peta, Beethovnova peta, Beethovnova peta.

Vsi zastanejo.

Šesti prizor

Zvoni. Zvoni. Zvoni.

Beethovnova peta, Beethovnova peta, Beethovnova peta.

MATIJA:

Psssst!

**Mama Ana sname očala. Miroslavu Pečenku obvisi roka s šampiljko v zraku.
Matija se po prstih približa vhodnim vratom. Pokuka skozi kukalo. Se zelo prestraši.**

MATIJA:

Prišli so.

MAMA ANA:

Kdo?

MATIJA:

Psssst! Oni, oni. Dva sta. Je vse poštempljano, vse podpisano?

Zvoni. Zvoni. Zvoni.

Beethovnova peta, Beethovnova peta, Beethovnova peta.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MIROSLAV PEČENKO:

Še malo, še malo ...

Oba planeta na listine in pogodbe. Pulita si jih drug drugemu iz rok. Miroslav Pečenko udarja s stampiljko po še neštempljanih listinah.

MIROSLAV PEČENKO:

Še tu, še tu ...

MATIJA:

Tiho, tiho ...

MIROSLAV PEČENKO:

Ne morem tiše ...

Spet udarja stampiljke.

Izza vhodnih vrat se sliši glas.

DACAR DARKO (*glas izza vrat*):

Odprite! Odprite!! Slišim vas!

MATIJA (*v paniki kriči proti vratom*):

Nikogar ni doma.

DACAR DARKO (*glas izza vrat*):

Matija Pečenko, vemo, da ste doma.

MATIJA (*v paniki kriči proti vratom*):

To nisem jaz ...

Miroslav Pečenko udarja s stampiljko po listinah.

DACAR DARKO (*glas izza vrat*):

Ne se norca delat iz oblasti, lepo vas prosim. Slišim, kako zrezke tolčete.

MATIJA (*šepeta*):

Si že? Si že?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MIROSLAV PEČENKO:

Samo dva še ...

DACAR DARKO (*glas izza vrat*):

Odprite!!

MATIJA (*v paniki zakliče proti vratom*):

Samo dva še.

DACAR DARKO (*glas izza vrat*):

Dva? Kaj dva?

MOJCA:

Grem odpret.

MATIJA:

Si nora!

Miroslav Pečenko udari še zadnji pečat.

Vhodna vrata se odprejo.

Sedmi prizor

V prostor energično vstopita *dacar Darko in referent Fredi*. Oba sta oblečena v temno obleko. Nosita belo srajco in kravato. V rokah poslovni aktovki. Na njunih glavah črna klobuka, ki ju ne snameta. Takoj za njima vstopi Rozalija Pečenko.

DACAR DARKO (*presenečen*):

O, kakšna gužva!

REFERENT FREDI:

A ni nekdo rekel, da ni nikogar doma?

MATIJA (*hlasta, se izmotava*):

Jaz ne. Sem šele prišel. A ne, Mojca, da me ni bilo doma, mislim, da me sploh ni tu ...
mislim, *bilo* tu, a ne?

MOJCA:

Jaz nisem ničesar videla.

Mama Rozalija Pečenko zapre vrata za sabo.

ROZALIJA PEČENKO:

Fanta sta zvonila ... Tako sta se mi smilila, ker ju ni nihče slišal, pa sem jima kar odklenila.

MAMA ANA (*razočarano*):

Neuničljiva je spet tu!

DACAR DARKO:

Midva bi kar takoj začela delat, če dovolite ...

REFERENT FREDI:

Sva iz davčne uprave. Pa to že itak veste ...

DACAR DARKO:

Tako da ne bomo izgubljali časa.

Referent Fredi odpre kovček.

Rozalija Pečenko nenadoma zagleda Miroslava Pečenka, svojega bivšega moža.

ROZALIJA PEČENKO:

Aaaa! Kaj pa tale kup gnoja dela tu?!

MAMA ANA:

To sem tudi jaz vprašala.

MIROSLAV PEČENKO:

Me veseli, ljuba bivša žena, da si me še vedno vesela. Tudi jaz sem že rekel nekaj podobnega.

ROZALIJA PEČENKO (*kategorično*):

Tu ni prostora za oba. Jaz ali on.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Kar oba.

MATIJA:

Mami, ata sem jaz povabil.

ROZALIJA PEČENKO:

Pa mene tudi.

MOJCA:

Ne, danes vas pa nisva povabila.

ROZALIJA PEČENKO:

Potem mogoče nisem zaželeni?

MAMA ANA, MOJCA, MIROSLAV PEČENKO, MATIJA:

Ne.

ROZALIJA PEČENKO:

Pa bom vseeno ostala ...

MIROSLAV PEČENKO:

Niti za hip nisem podvomil o tem.

ROZALIJA PEČENKO:

... ker vem, da ne mislite resno. Samo hudobni ste. Jaz pa znam odpuščat.

Rozalija Pečenko sede na kavč.

MAMA ANA:

Kaj ko bi se skidala kar skupaj. Imata veliko skupnega.

MIROSLAV PEČENKO, ROZALIJA PEČENKO:

Jaz z njo (njim) nimam nič.

MAMA ANA:

Oba nezaželena. Idealen par!

Mojca se privoščljivo zasmеji.

MOJCA (*mami Ani*):

Gospa, vedno bolj ste mi všeč! Ha, ha!

MAMA ANA:

Meni pa ti čisto nič.

Dacar Darko in referent Fredi, ki sta do sedaj samo opazovala, se zdaj le oglasita.

DACAR DARKO:

Oprostite, ker motiva družinsko idilo ... Midva sva tukaj po službeni dolžnosti.

REFERENT FREDI:

Z veseljem vam izročam uradni zahtevek za popis premoženja, ki bo predmet osebnega stečaja gospoda Matije Pečenice ...

DACAR DARKO:

Pečenka ...

REFERENT FREDI (*se hudomušno nasmehne*):

Nisem se mogel zadržat. Pečenka, ja.

DACAR DARKO:

Kdo od vas je Matija Pečenko?

Tišina. Nihče se ne ogласi.

REFERENT FREDI:

No, kdo?!

MAMA ANA:

Očitno ste prišli v napačno hišo. Pa nasvidenje. Kje so vrata, veste ...

Rozalija plaho dvigne roko.

ROZALIJA PEČENKO:

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Jaz sem.

REFERENT FREDI:

Matija Pečenko?

ROZALIJA:

Rozalija.

DACAR DARKO:

Rabimo Matijo.

Miroslav dvigne roko.

MIROSLAV PEČENKO:

Jaz sem tudi.

REFERENT FREDI:

Rozalija?

MIROSLAV PEČENKO:

Miroslav. *Tudi* pa Pečenko.

DACAR DARKO:

Ne se norca delat iz državnih uradnikov. Kdo je Matija, vas še enkrat zelo lepo vprašam, potem pa pokličem okrepiteve. Nas je v državni upravi še pa še.

Mojca pokaže na Matijo, ki vseskozi kot riba tiho stoji zraven in se trudi biti neopazen.

MOJCA:

On.

DACAR DARKO:

Se mi je zdelo.

MAMA ANA (*šepne*):

Kolaborantka!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

REFERENT FREDI (*Mojci*):

Hvala, gospodična. Lepo je, da pomagate državni upravi. Državna uprava si takšne prostovoljne geste pomoči zelo zapomni. Država zna biti hvaležna. Če boste kdaj v stiski v zvezi z dohodnino, preživnino, davkarijo, dvojno obdavčitvijo ali zgolj za kakšen droben finančen nasvet, imate pri meni nekaj malega v dobrem. Bonus, kot se reče. Sicer pa: ste poročeni? Jaz tudi ne. Samski sem še.

Referent Fredi sname klobuk.

REFERENT FREDI:

Če vas moja plešavost ne moti, se lahko ...

DACAR DARKO:

Fredi, nisva za to tukaj.

REFERENT FREDI:

Oprostite. Nisem se mogel zadržat. Zaneslo me je.

Referent Fredi si spet povezne klobuk na glavo. Pleša izgine.

DACAR DARKO (*Matiji*):

Se pravi, vi ste Matija?

MATIJA (*zmeden*):

Ne.

DACAR DARKO:

Kako ne?

REFERENT FREDI:

Lahko vidim vaše osebne dokumente, prosim?

MATIJA (*še vedno zmeden*):

Ja. Matija. Ja.

DACAR DARKO:

Ste ali niste?

MATIJA:

Zdaj sem se spomnil. Sem. Prej se nisem spomnil.

DACAR DARKO:

Pa kaj je z vami?! A ste na glavo padli?

MATIJA:

Pa sem menda res.

MAMA ANA:

Rodna mati ga je na tla vrgla. Ko je bil še dojenček.

ROZALIJA PEČENKO:

Mami, mi tega res ne boš nikoli odpustila?!

MAMA ANA (*dacarju in referentu*):

Nekajkrat. Direkt na glavico. Je tako počilo, da smo mislili, da je peč za centralno v kleti razneslo.

DACAR DARKO:

Vaše družinske razmere naju ne zanimajo. Tu je odločba. Opraviti morava popis vseh premožnin in nepremičnin. Kasneje boste podpisali zapisnik in nato gre vse v ustaljen postopek in potem na dražbo. Začnimo!

Miroslav Pečenko vstane.

MIROSLAV PEČENKO:

Ne bo šlo.

DACAR DARKO:

Kaj *ne bo šlo*?

MIROSLAV PEČENKO:

Moja stranka nima ničesar.

REFERENT FREDI:

Z gospodom Matijo se ukvarja naš oddelek že tri leta. Vse nam je jasno. Tipična tajkunska *zgodba*. Ne velika, gre za majhnega tajkunčka, veliki se nam vedno izmuznejo ali pa postanejo politiki, vendar ravno prav velika *zgodba*, da nam jo je uspelo dobro zapeči. Zapekli smo Matijo Pečenka kot pečenko. Ha, ha!

DACAR DARKO (*svareče*):

Fredi!

REFERENT FREDI:

Oprostite. Spet se nisem mogel zadržat.

DACAR DARKO:

Začnimo kar s tole hišo. Prodali jo bomo na dražbi. Danes pa bomo pritisnili pečat nanjo.

MIROSLAV PEČENKO:

Prepozno.

DACAR DARKO:

Kako?

MIROSLAV PEČENKO:

Ne morete moji stranki vzeti nečesa, kar ni njegovo.

DACAR DARKO:

Tale hiša ...

MAMA ANA:

... je moja.

MATIJA:

Ja, babičina je.

ROZALIJA PEČENKO (*presenečeno*):

Ampak, ona je ja v domu za ostarele!

MAMA ANA:

Sem bom hodila čez vikend.

MIROSLAV PEČENKO:

Izvolite papirje. Vse podpisano. Celo že vknjiženo. Podpečateno. Zemljiški dolg. Upam, da vam ni treba razlagati, kaj je to *zemljiški dolg*.

REFERENT FREDI (*razočarano*):

Spet sva prepozna? Danes že tretjič.

MIROSLAV PEČENKO (*zmagoslavno*):

Zemljiški dolg je pravica stvarnega prava, katerega vsebina je zahtevati poplačilo denarnega zneska iz vrednosti nepremičnine pred drugimi upniki ... Po domače: ker je bil Matija Pečenko dolžan svoji babici, Ani Ocvirk, neka sredstva ...

MAMA ANA:

Vso mladost sem mu posojala za bombone in čokolado. In zdaj hočem to nazaj!

MIROSLAV PEČENKO:

... smo naredili *zemljiški dolg*. Pravni posel o ustanovitvi zemljiškega dolga mora biti sestavljen v obliki neposredno izvršljivega notarskega zapisa. (*še bolj zmagoslavno*) Notar, to sem jaz! Izvolite! Vse urejeno. Podpisano, podpečateno!

DACAR DARKO:

Čakajte, čakajte ... Kaj pa druge nepremičnine? Na tem seznamu ...

Miroslav Pečenko začne dacarju kazati listine ...

MIROSLAV PEČENKO:

Tole je stanovanje na morju. Tudi od babice Ane Ocvirk.

MAMA ANA:

Tam bom ob sredah in četrkih.

MIROSLAV PEČENKO:

Tole je pogodba za parcelo v Trenti.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MAMA ANA:

Vsak petek popoldne, med tretjo in sedmo, me boste našli tam. Ležalniček, senčnik, vrč limonade in jaz!

ROZALIJA PEČENKO:

Za Grenlandijo ti ne bo ostalo pa nič časa, mama?

MOJCA:

Za Grenlandijo?

ROZALIJA PEČENKO:

Tja se namreč naša mama odpravlja smučat.

Miroslav Pečenko kaže listine razočaranemu dacarju in referentu.

MIROSLAV PEČENKO:

Še eno stanovanje. Tudi vse urejeno. Pečat, podpis.

REFERENT FREDI:

Ste pa hiteli. Pečati so še mokri.

MIROSLAV PEČENKO:

Impresionisti so tudi mamini.

DACAR DARKO:

Impresivno.

REFERENT FREDI:

Gospod Matija, videti je, da ste čez noč postali revež. Tako kot vaši upniki.

MATIJA:

Ta odločitev je bila ideološke narave. Denar se mi gabi. Spoznal sem, da so še druge vrednote.

REFERENT FREDI:

Zakaj pa ga potem niste raje razdelili vsem tistim, ki ste jim dolžni? Na primer delavcem, ki jim niste plačevali ne prispevkov in ne plač.

MIROSLAV PEČENKO:

To vas pa nič ne briga.

DACAR DARKO:

Fredi!

REFERENT FREDI:

Oprostite. Nisem se mogel zadržat.

Mama Ana zmedeno pogleda vnuka Matijo.

MAMA ANA:

Kako so pa potem šli na morje?

MATIJA:

Babi, vse ti bom razložil.

MOJCA:

V tem je blazno dober.

Mama Ana se zastrmi predse.

MAMA ANA:

Ne razumem. A potem *niso* šli na morje?

MIROSLAV PEČENKO:

Da ne bomo izgubljali dragocenega časa ... Vse je urejeno. Osebni stečaj mojega klienta kot tudi rubež premičnin in nepremičnin ne prideta v poštev. Moj klient je brez vsega. In kjer ničesar ni, še cesar ne more vzeti.

DACAR DARKO (*razočarano*):

Prav. Bomo naredili zapisnik.

MIROSLAV PEČENKO:

Izvolite pogodbe. Vse je podpisano, overovljeno. Lahko preverite.

DACAR DARKO:

Brez skrbi, da bomo.

Referent Fredi jezno vrže klobuk na tla.

REFERENT FREDI:

A zdaj nam pa še mali lopovčki bežijo! A ima moja služba sploh še kakšen smisel?!

DACAR DARKO (*svareče*):

Fredi!

Referent Fredi ubogljivo pobere klobuk in si ga spet povezne na plešo.

REFERENT FREDI:

Spet me je zaneslo. Oprostite.

MIROSLAV PEČENKO:

Lahko vam pošljem tudi kopije darilnih pogodb, različnih soglasij *etcetera, etcetera*.

DACAR DARKO:

Bi prosil. Vse bomo natančno preverili.

MIROSLAV PEČENKO:

Le dajte. Moj klient je pošten človek.

Dacar in referent pospravljata papirje.

MATIJA (*si zelo oddahne*):

Končno sem brez vsega!

MOJCA:

Šest let sem bila zastonj.

ROZALIJA PEČENKO:

Sine moj, nisem vedela, da ti država dela tako húdo.

Referent Fredi pobira papirje z mize. Zagleda se v neki dokument.

Mama Ana strmi predse.

MIROSLAV PEČENKO:

Če ne bi bilo mene ...

MATIJA:

Hvala, ata.

ROZALIJA PEČENKO:

Ko je imel pet let, si ga zapustil, zdaj se pa nekaj ven vlečeš. Gnoj!

Referent Fredi dvigne papir.

REFERENT FREDI:

Kaj pa tole ...? Darilna pogodba. Štirje avtomobili ... jaguar, mercedes, land rover, avtodom ...

MATIJA:

Babica je nora na avtomobile.

Referent Fredi se zadovoljno nasmehne.

REFERENT FREDI:

Ni podpisana.

Miroslav in Matija planeta.

MIROSLAV PEČENKO:

Dajte sem! Bomo takoj ...

REFERENT FREDI:

Opa! Tole bomo pa zasegli.

Pokaže dokument dacarju Darku. Dacar ga vzame in si ga ogleda.

DACAR DARKO:

Ker ni podpisano, je še vedno last gospoda Matije. In to bo zdaj od države.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Miroslav Pečenko iztrga dokument iz dacarjevih rok.

MIROSLAV PEČENKO:

Mama, podpišite, hitro podpišite!

Dacar in referent se poženeta za Miroslavom ... Lovijo se okrog mame Ane, ki strmi predse.

MATIJA:

Daj sem, ata, daj sem!

Ata Miroslav Pečenko sinu poda dokument, tik preden ga je dacarju Darku uspelo pograbit.

MATIJA:

Pečat, pečat!!

MIROSLAV PEČENKO:

Mama naj podpiše, naj podpiše ...

Se lovijo okrog mame Ane.

DACAR DARKO:

Avtomobili so naši! Fredi, drži ga ...

Referent Fredi plane in potegne dokument iz Matijevih rok.

REFERENT FREDI:

Imam ga!

Rozalija Pečenko ga izpuli iz rok referenta Fredija.

ROZALIJA PEČENKO:

Moj je, moj!

Iz njenih rok ga cufne Mojca.

MOJCA:

Jaz ga imam! Jaz!

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Mojca ga takoj poda referentu Frediju.

MOJCA:

Izvolite, referent Fredi. Mislim, da je to vaše.

Referent Fredi ga zagrabi.

REFERENT FREDI:

Hvala. Država vam vaše lojalnosti ne bo nikoli pozabila. Jaz sem samski. Če vas moja pleša ne moti ...

Miroslav Pečenko plane in spet iztrga listino iz rok referenta Fredija.

MIROSLAV PEČENKO:

Imam ga! Imam ga!

Dacar Darko plane in hoče pograbit liste ... Stegne roko ...

DACAR DARKO:

Ne, nimate.

Matija mu podstavi nogo, dacar Darko se spotakne in pade. Miroslav Pečenko skoči do mame Ane, ji potisne svinčnik v roko ...

In Ana podpiše.

Matija pa udari pečat.

Vse obstane.

MIROSLAV PEČENKO (*si oddahne*):

Tako, pa ima naša mama tudi avtomobilčke.

DACAR DARKO (*referentu Frediju, jezno*):

Če ne bi ti razkazoval svoje pleše, bi zmagala.

REFERENT FREDI:

Oprosti. Zaneslo me je.

MIROSLAV PEČENKO (*zmagoslavno*):

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Izvolite! Tudi ta malenkost je zdaj urejena.

Miroslav izroči podpisano in podpečateno listino dacarju Darku.

MIROSLAV PEČENKO:

Zdaj pa lahko greste. Moj klient se mora posvetiti revnemu življenju. Nasvidenje.

Dacar Darko gleda listino.

Matija pa se zazre v Mojco.

MATIJA:

Izdajalka.

MOJCA:

Glej, glej, kdo se je oglasil!

Dacarju Darku se spet razjasni obraz.

DACAR DARKO:

Ta podpis ...

MIROSLAV PEČENKO:

Podpisano in podpečateno. Kot veleva zakon.

DACAR DARKO:

... ni pravi.

MIROSLAV PEČENKO:

Kako ni pravi? Videli ste, da je mama podpisala.

Listino pogleda tudi referent Fredi.

REFERENT FREDI (*prebere*):

Grenlandija.

MIROSLAV PEČENKO:

Kaj?

DACAR DARKO:

Gospa se je podpisala *Grenlandija*.

Vsi se zazrejo v mamó Ano.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama, kaj si nam spet zakuhala?!

MATIJA (*mu gre skoraj na jok*):

Babi, moje avtomobilčke si stran vrgla!

MAMA ANA (*precej odsotno*):

Grem na Grenladijo. Se grem gret na Grenladijo. Gremlini. So tam. Gremlini na Grenlandiji grejejo glinaste golobe ...

MIROSLAV PEČENKO:

Ljuba tašča ... Oprosti izrazu: zasrala si. Vozni park smo izgubili.

Mojca pomaha pred obrazom mame Ane. Mama Ana ne reagira.

MOJCA:

Gospa! Gospa!!

Dacar in referent sta zelo zadovoljna.

DACAR DARKO:

No, nekaj malega pa le imamo.

REFERENT FREDI:

Za najini plači bo.

MIROSLAV PEČENKO (*jezno, skoraj pljune*):

Kdor z malim ni zadovoljen, velikega vreden ni.

DACAR DARKO:

To vedno pravijo tisti, ki imajo majhnega.

MIROSLAV PEČENKO (*ogorčeno*):

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

Zdaj boste pa še nesramni! Tu ste opravili svoje. Tam so vrata. Kot vidite, smo tu sami reveži.

DACAR DARKO:

Greva, Fredi. Lahko pa ste prepričani, da javni uslužbenci o primeru *Matija Pečenko* še nismo izrekli zadnje besede.

Referent Fredi izroči Mojci svojo vizitko.

REFERENT FREDI:

Gospodična ... Moja vizitka ... Pri meni imate bonus. Hvala.

Dacar in referent odideta.

MATIJA (*stoka in jamra kot otrok*):

Moji avtomobilčki, moji avtomobilčki! Pa tako sem bil navezan nanje!

MIROSLAV PEČENKO (*zmagoslavno*):

Vseeno smo zmagali. Ves tisti pleh je nič v primerjavi z vsem, kar nam je uspelo rešiti.

ROZALIJA PEČENKO:

Matija, če hočeš, lahko voziš mojega fiata. Petnajst let je star in je še vedno kot nov.

MIROSLAV PEČENKO:

Ni večjega zadovoljstva kot takrat, ko uspešno nategneš državo. Šampanjec bomo odprli in nazdravili. Mojca, kozarce na mizo! *Dom perignon!*

MOJCA:

Kaj pa mama Ana?

Vsi se zazrejo v mamó Ano.

Mama Ana se počasi odpravlja proti izhodnim vratom. Govori monotono, odsotno zre predse ...

MAMA ANA:

Smučke pod smrekico pa na Grenlandijo pod rokco! Moj atek Atila. *Arivederči, aufiderzen, baj baj bajalica bajna v banji!* Na Grenlandijo!!

Ženska nastopi.

ŽENSKA:

Pozabljanje se počasi spreminja v pozabo. Pozabljanje, kot ste lahko videli, je smešno. Nekdo zaradi zmede, slabe vesti ali že česarkoli pozabi, kako mu je ime, pozabi, kam gre, kje se ga glava drži, pozabi na čas in zamudi na pomemben zmenek, zaradi tega se življenje še bolj smešno zaplete ... Pozabljanje je zabavno, *pozaba* pa je tragična. Popolna pozaba vsega. *Tabula rasa*. Človek postane nepopisan list papirja, na katerem se vsake toliko pojavljajo, kot bledi zapisi daljnih podob, posamezne besede, brez smisla in pomena, in še te bledijo in izginjajo v popolni temi.

Ženska pogleda na svojo zlato urico.

ŽENSKA:

Pozaba ni stvar komedije. Pozaba je smrt.

TRETJA SLIKA

Prvi prizor

Soba v upokojenskem domu. Dve postelji. Stol, miza. Kakšen fikus. Ena postelja je prazna, v drugi pa leži mama Ana, pokrita do vratu, strmi v strop.

Okoli postelje stojijo: njena hči Rozalija Pečenko, njen vnuk Matija, bivši tast in Matijev ata Miroslav Pečenko. Ob vznožju stoji medicinska sestra Breda.

MAMA ANA:

... na gejzirjih bom smučala. Čakam, da pride helikopter pome ... Če prodajate leksikone, vam povem, moja glava je glavonožec, vse ima not, tudi kalamare ... ampak ... ampak ... jaz vas ne poznam. Čeprav se mi zdite znani. A ste nastopali *V vrtincu*. Mi niste bili všeč. Preveč podobni helikopterju. Ga čakam. Ga čakam.

BREDA:

Nisem si mislila, da se ji bo tako hitro poslabšalo. Uboga gospa.

Ženska vstopi v sobo.

ROZALIJA PEČENKO:

Gospa doktor, hvala, ker ste tako hitro prišli. Kako je z našo mamo?

ŽENSKA:

Kot vidite.

MIROSLAV PEČENKO:

Vidimo, da govori neumnosti. Ampak vedno jih je.

ROZALIJA PEČENKO:

Miro! Ti si takšen gnoj!

**Vnuk Matija se skloni nad babico Ano, jo prime za ramena in jo rahlo stresa.
Babica Ana ne reagira. Strmi v prazno.**

MATIJA:

Babi, babi ... Danes je ponedeljek. Saj se spomniš, kaj sva se zmenila ...

ŽENSKA:

Gospa se ne spomni ničesar več.

ROZALIJA PEČENKO:

Grenlandije se spomni.

ŽENSKA:

Obstajajo podobe, ki pa izginjajo ... Na koncu bodo ostali samo še glasovi. In tudi ti bodo izginili.

BREDA:

Še prejšnji teden je bila čisto v redu.

ROZALIJA PEČENKO:

Skoraj v redu. Mene je že zamenjevala z neko poštno uradnico iz *ka ge beja*.

ŽENSKA:

Na poslabšanje bolezni velikokrat vplivajo celo vremenske razmere, vreme se poslabša in spomin še malo bolj ugasne. Ali pa kakšen šok. Smrt v družini. Stres. Prehuda odgovornost. Razočaranje. Še najbolj razočaranje. Neprijetno spoznanje. Je gospa v zadnjem času doživela kaj takšnega? Jo je kdo od vas hudo razočaral?

MATIJA:

Jaz ne.

ROZALIJA PEČENKO, MIROSLAV PEČENKO:

Ne! Kje pa! Sploh ne! Nihče, nihče.

ŽENSKA:

Lahko pa pozaba napreduje kar sama od sebe. Nad njo nimamo moči. Pozaba ne pozna *happy end*. *Happy end* je v zgodbah o pozabi zgolj pravljica. To je vse, kar lahko povem.

ROZALIJA PEČENKO:

Hvala, gospa doktor.

MATIJA:

Kaj pa ...

ŽENSKA:

Ja?

MATIJA:

A mislite, da bo lahko šla z mano? Mislim ... zdaj ... danes. V banko. Nekaj malega podpisat. Dvignit denar. Vrečko imam sabo. Do petih delajo.

Vsi se zazrejo v žensko, ki povsem mirno, skoraj z nasmeškom na ustnicah, odgovori ...

ŽENSKA:

To bo pa zelo težko.

MATIJA:

Kako to mislite?

MIROSLAV PEČENKO:

Ne bo *težko*. Lahko jo damo v voziček pa potem v avto in ...

ŽENSKA:

Gospe ni več tukaj.

Vsi se zazrejo v mamó Ano.

ŽENSKA:

Gospa je že na Grenlandiji.

Ženska odide.

Drugi prizor

Vsi stojijo okrog postelje.

Mama Ana strmi v prazno in tiho ponavlja ...

MAMA ANA:

... laž, laži, laž, laž, pri laži, z lažjo ... lažje lažeš, če lajaš, la la la la la la ...

MATIJA:

Kaj pa je zdaj to?

ROZALIJA PEČENKO:

Sklanjatev. Četrty razred.

MAMA ANA (*tiho poje*):

Jaz sem ... mala roža ... roža ... mamina ...

BREDA:

To je pa vrtec.

Sočutno gledajo mamó Ano.

MATIJA:

Pa zdaj?

ROZALIJA PEČENKO:

Obiskovat jo bomo hodili. Vsak dan bom prišla. Me vsaj zmerjala ne bo.

BREDA:

Ja ... Grem še druge pogledat, preden pozabijo, kdo sem. Če kaj rabite, me kar pokličite.

Breda odide.

MATIJA (*skoraj joka*):

Kako bom zdaj dobil vse nazaj?

MIROSLAV PEČENKO:

Ne boš.

MATIJA:

Zdaj sem pa res brez vsega.

ROZALIJA PEČENKO:

Imaš Mojco. Skupaj bosta že kako. Jaz sem bila reva, jaz! Čisto sama, samohranilka.

MIROSLAV PEČENKO:

Če mi hočeš kaj povedat ...

ROZALIJA PEČENKO:

S kupom gnoja se ne pogovarjam.

MATIJA:

Mojca je spokala kufre. Nenadoma je odkrila, da so ji v resnici vseč plešci.

ROZALIJA PEČENKO, MIROSLAV PEČENKO:

Hvala bogu! Nikoli mi ni bila vseč.

MATIJA:

Čisto sam sem.

ROZALIJA PEČENKO:

Imaš mene.

MIROSLAV PEČENKO:

In mene.

ROZALIJA PEČENKO:

Tebe nima že od petega leta. Gnoj!

MIROSLAV PEČENKO:

Brez mene bi vse izgubil.

MATIJA:

Saj sem.

MIROSLAV PEČENKO:

Nisi.

MATIJA (*pokaže na mamo Ano*):

Poglej jo! Sploh ne ve zase. Kako naj zdaj dobim nazaj hišo, impresioniste, denar z računa ...

Niti podpisat se ne zna več.

MIROSLAV PEČENKO:

Počakat bo treba na zapuščinsko razpravo. Glede na to, da si njen edini vnuk ...

MATIJA:

Koliko časa?

ROZALIJA PEČENKO (*s skrivnostnim nasmeškom*):

Upam, da čim dlje.

MATIJA:

Mama ... A ne vidiš, kako se babi muči! A ne bi bilo bolj humano, če bi ...

ROZALIJA:

Ne skrbi, sinko. Jaz jo bom prevzela. Vsak dan bom prihajala na obisk.

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

MATIJA:

Koliko let lahko to traja?

MIROSLAV PEČENKO:

Lahko bi poskusili s skrbništvom.

MATIJA:

In kdo bi bil skrbnik?

MIROSLAV PEČENKO:

Morava dobro razmislit. Gremo.

ROZALIJA PEČENKO:

Kar pejta! Jaz bom odšla sama. (*sladko*) Z gnojem se ne mislim v javnosti kazat.

MIROSLAV PEČENKO (*tudi zelo sladko*):

Zelo sem zadovoljen, draga bivša žena, da se med nama ni nič na bolje spremenilo. Zbogom.

Miroslav in Matija odideta.

Rozalija sama. Prisede k mami Ani. Govori ji čisto v obraz. Ne brez kanca maščevalnosti.

ROZALIJA PEČENKO:

Mama ... Vsak dan bom tu, veš. In vse ti bom povedala. Vse za nazaj. In ti ne boš imela zadnje besede. Ne boš mi mogla oporekati. Se že veselim. Skrbela bom zate. Hči mora skrbeti za ostarelo mamo. Se strinjaš?

Mama Ana zastoka.

ROZALIJA PEČENKO:

Me veseli.

Poljubi mamo na lice.

ROZALIJA PEČENKO:

Se vidiva jutri. Adijo.

Rozalija odide.

Tretji prizor – zgolj pravljica

Mama Ana stoka.

MAMA ANA:

Naj živi ... naj živi ... Naj živi zeleni lubadar! (*zakriči*) Naj živi zeleni lubadar!!

Vrata omare se odprejo. Tudi vrata stranišča se odprejo. Iz omare pokuka Jožefa. Prijazna kmečka ženička z ruto na glavi. Iz stranišča pa Friderik. Urejen in zelo zelo star gospod s klobukom.

JOŽEFA:

A je že?

FRIDERIK:

Dvakrat sem zaspal tu notri.

Mama Ana plane pokonci. Pod odejo je bila popolnoma oblečena.

MAMA ANA:

Komaj sem se zadrževala, da jim nisem povedala svoje. Sploh pa svoji butasti hčerki. Je mislila, da me bo vsak dan obiskovala! Da me bo sekirala. In moj vnukec! On bi me kar ... Ha! Pa ne bo! Pika. Ne bo.

JOŽEFA:

Kakšno *nebo*?

FRIDERIK:

A bomo res odpotovali?

MAMA ANA:

Kot sem rekla. Denarja imam kot dreka.

JOŽEFA:

A oblačno *nebo*?

MAMA ANA:

Jožefa, pokliči Bredo.

JOŽEFA:

Sredo? V sredo je vedno rižev narastek, zato pa tudi vem, da je sredo.

FRIDERIK:

Kam bomo pa šli?

MAMA ANA:

Najprej bomo zadeve uredili tukaj.

V sobo vstopi Breda.

BREDA (*zmedena*):

Kaj pa je zdaj to? Gospa Ana ...

MAMA ANA (*odločno*):

Breda, z nami greš!

BREDA:

Ampak, a niste še malo prej ...

MAMA ANA:

Pa ne da ste vi tudi verjeli!

BREDA:

Bilo je tako ...

MAMA ANA:

Odpotovali bomo. Mi štirje. Kar vzemite si neplačan dopust, jaz častim.

FRIDERIK:

Se že veselim.

JOŽEFA:

A v *Rim*? Sem slišala, da vse poti peljejo tja. Pa pejmo še mi!

MAMA ANA:

Prodala bom hišo, stanovanja in parcelo. Sem se že zmenila. S sošolcem. Pravniki v pokoju. V prvem nadstropju živi. Nekoč sva bila ljubimca. Bil je mlajši, pa se ni izšlo. Moški so tudi sicer zaostali, kaj šele če so mlajši. Pa moj mož je bil še živ. No, tako. Vse sem uredila. Tudi letalske karte sem rezervirala.

BREDA:

Tako hitro! Kako pa?

MAMA ANA:

Elektronsko poslovanje je zakon!

BREDA:

Mislím ... Gospa Ana ... Vaš vnuk ...

MAMA ANA:

Pacek packasti! Pa saj ni sam kriv. Njegov pradedek je bil isti. Človek ne pade daleč od svojega DNK. Preden gremo, bomo poplačali delavce, ki jim je moj vnuk pozabil plačati. In jih čisto zares poslali na morje. Če bo potem še kaj ostalo, bom smrkavcu vrnila. Če pa ne, pa tudi prav. Si bo vsaj zapomnil, da se nekaterih reči v življenju pač ne pozablja.

BREDA:

In kam naj bi šli?

FRIDERIK:

Na Grenlandijo.

JOŽEFA:

Jaz sem za Rim.

MAMA ANA:

Breda, greste z nami?

© Vinko Möderndorfer

Uporaba in reprodukcija besedila brez pisnega dovoljenja avtorja je prepovedana.

BREDA:

To je pa ... Kaj naj rečem. Tako na hitro.

MAMA ANA (*odločno*):

Greste ali ne greste?

BREDA:

Ne vem ...

MAMA ANA:

Jaz Frideriku ne bom plenice menjavala.

BREDA:

Tukaj imam službo. Položnice moram plačati. Kredit za hladilnik.

MAMA ANA:

Plačam trojno.

BREDA (*se hipoma odloči*):

Grenlandija me v resnici zelo zanima.

MAMA ANA:

Pusti Grenlandijo. Tam ni ničesar. Mislila sem na Casablanca.

BREDA:

In na dolgo prijateljstvo?

MAMA ANA:

Tako nekako.

Jožefa je še vedno čisto navdušena.

JOŽEFA:

Rim!

BREDA:

Jožefa, vam bom kasneje vse lepo počasi razložila.

JOŽEFA:

Hvala, ne bi *pila*. Čeprav se enega kratkega tudi ne bi branila.

MAMA ANA:

Zdaj pa kufre spakirat! Aviacija čaka!

FRIDERIK:

Grenlandija!

BREDA:

Casablanca!

JOŽEFA:

Rim!

MAMA ANA:

Samo naj še kdo reče, da je *happy end* zgolj pravljica. Ga bom tako na gobec!

Zatemnitev.

HAPPY END